

CHARAKTERYSTYKA RYNKU TURYSTYCZNEGO IZRAELA

**Małgorzata
Szymeczko
T3/SUM/zaoczne
Nr indeksu:38193**

Kraków 2010

Spis treści:

Wstęp.....	4
Rozdział I – Izrael podstawowe informacje.....	5
1.1 Wprowadzenie.....	6
1.1.1 Położenie i warunki naturalne.....	7
1.1.2 Ustrój.....	9
1.1.3 Ludność.....	9
1.1.4 Gospodarka.....	11
1.2. Warunki rozwoju turystyki.....	12
1.2.1 Ruch turystyczny.....	12
1.2.2 Regiony koncentracji turystycznej i główne atrakcje.....	12
1.2.3 Dostępność komunikacji.....	16
Rozdział II – Rynek recepcji turystycznej.....	17
2.1 Ranking krajów europejskich pod względem odwiedzalności w latach 2000- 2008...17	
2.2 Rynek Izraela jako część regionu w międzynarodowym ruchu turystycznym.....18	
2.3 Liczba przyjazdów do Izraela w latach 1990 – 2008.....19	
2.4 Liczba przyjazdów do Izraela według podziału na kontynenty.....20	
2.5 Przyjezdni z poszczególnych krajów odwiedzający Izrael w latach 2001-2009.....20	
2.6 Struktura wieku turystów odwiedzających Izrael.....21	
2.7 Średnia długość pobytu turystów zagranicznych w Izraelu w 2008 roku.....22	
2.8 Motywy (cele) przyjazdów turystów zagranicznych do Izraela.....22	
2.9 Środek transportu.....23	
2.10 Baza noclegowa Izraela.....24	
2.10.1 Stan bazy noclegowej w latach 1990 – 2008.....24	
2.10.2 Liczba pokoi hotelowych w Izraelu według podziału na regiony.....25	
2.10.3 Wykorzystanie ilości miejsc noclegowych w Izraelu.....26	
2.11 Przychody Izraela osiągnięte z turystyki w latach 1995 – 2008.....26	
2.12 Wydatki turystów zagranicznych na miejscu na osobę.....27	
Rozdział III – Rynek emisji turystycznej.....	29
3.1 Aktywność turystyczna mieszkańców Izraela.....29	
3.2 Struktura wiekowa uczestników wyjazdów.....29	
3.3 Turystyka krajowa.....29	
3.3.1 Baza noclegowa i długość pobytu.....30	

3.3.2 Wydatki na miejscu turystów z Izraela.....	31
3.4 Turystyka zagraniczna.....	32
3.4.1 Liczba wyjazdów zagranicznych.....	32
3.4.2 Kierunki wyjazdów zagranicznych mieszkańców Izraela według krajów.....	33
3.4.3 Struktura wiekowa uczestników wyjazdów.....	34
3.4.4 Główne cele, motywy wyjazdów turystycznych za granicę.....	35
Rozdział IV - Znaczenie rynku turystycznego Izraela dla Polski.....	38
4.1 Liczba wyjazdów zagranicznych Polaków.....	38
4.2 Charakterystyka przyjazdów Izraelczyków do Polski.....	38
4.3 Dostępność komunikacyjna Polski dla turystów z Izraela.....	39
4.4 Główne cele przyjazdów Izraelczyków do Polski.....	40
4.5. Baza noclegowa wybierana przez Izraelczyków w Polsce.....	41
4.5.1 Rozmieszczenie terytorialne przyjazdów turystów z Izraela.....	41
4.6 Średnia długość pobytu turystów z Izraela w Polsce.....	42
4.7 Struktura turystów z Izraela według cech społeczno – demograficznych.....	43
4.8 Formy organizacyjne przyjazdów.....	44
4.9 Wydatki turystów z Izraela na podróż do Polski.....	45
Zakończenie.....	47
Bibliografia.....	48
Spis wykresów, tabel, zdjęć, map.....	49

Wstęp

Izrael niewątpliwie należy do tych nielicznych państw, gdzie na niewielkiej powierzchni, znajdujemy wiele elementów niepowtarzalnych w skali Ziemi.

W tym kraju historia ludzka bardzo mocno jest związana z położeniem geograficznym jak i warunkami klimatycznymi i geologicznymi. Przez tysiące lat to środowisko naturalne było stymulatorem myśli ludzkiej, a tym samym cywilizacji i kultury.

Izrael jest krajem w pełni europejskim, który jednocześnie tkwi głęboko w czasach biblijnych. To również unikalny skrawek naszej Ziemi, gdzie na niewielkiej w zasadzie powierzchni spotykamy się z krańcowo różnymi fenomenami przyrody, zabytkami wielu kultur i działalności człowieka z przeszło kilku tysięcy lat.

Celem niniejszej pracy jest pokazanie Izraela jako kraju bardzo atrakcyjnego pod względem turystycznym. Mimo, iż Izrael nie jest w czołówce najchętniej odwiedzanych krajów – wręcz przeciwnie znajduje się w na końcu rankingu – to i tak odwiedzalność tego państwa powoli rośnie.

Prawdopodobnie najważniejszą przeszkodą jaka zniechęca turystów do podróży do tego kraju są konflikty jego mieszkańców z Palestyńczykami, co może wywoływać brak poczucia bezpieczeństwa i obawy o swoje zdrowie czy życie.

Rozdział pierwszy przedstawia ogólną charakterystykę państwa izraelskiego i jego społeczeństwa. Warunki naturalne, położenie oraz atrakcje turystyczne takie jak zabytki, starożytne budowle i miejsca związane z kultami religijnymi, powinny przekonać czytelnika o bardzo dużej atrakcyjności tego kraju i możliwości przeżycia prawdziwej przygody w miejscach trzech wielkich religii.

Rozdział drugi został poświęcony analizie rynku recepcji turystycznej Izraela a więc ilości odwiedzin tego kraju przez turystów zagranicznych.

Okazuje się, że w tej kwestii dominują mieszkańcy Stanów Zjednoczonych, a głównym motywem przyjazdów są cele religijne i pielgrzymkowe.

Przedstawiono także udział przyjazdów turystów do tego kraju na przełomie kilkunastu ostatnich lat, a także ich charakterystykę – czyli kto przyjeżdża, na jak długo, gdzie nocuje, a także jaki środek transportu wybiera.

W rozdziale trzecim została przedstawiona analiza emisji turystycznej, czyli aktywności w podróżowaniu samych Izraelczyków. Zobrazowano główne kierunki wyjazdów zarówno krajowych jak i zagranicznych, ich cele, wydatki ponoszone przez podróżujących mieszkańców Izraela oraz charakterystykę samych turystów.

Ostatni, czwarty rozdział miał na celu pokazanie znaczenia rynku turystycznego Izraela dla Polski. Z braku możliwości znalezienia pełnych danych nie została przedstawiona analiza wyjazdów polskich turystów do Izraela. Przedstawione zostały jednak dane obrazujące przyjazdy mieszkańców Izraela do Polski – główne cele wizyt, baza noclegowa, z której korzystają podczas pobytu w naszym kraju, struktura przyjazdów według cech społeczno – demograficznych oraz wydatki przez nich ponoszone podczas wizyt.

Pisząc niniejszą pracę opierałam się głównie na opracowanej już wcześniej przez Instytut Turystyki analizie rynku izraelskiego. Pomocne okazały się być również przewodniki turystyczne przedstawiające Izrael, wydawnictwo książkowe „*Kraje pozaeuropejskie – zarys geografii turystycznej*” Zygmunta Kruczkę oraz kilka stron internetowych.

I. Izrael- podstawowe informacje.

1.1 Wprowadzenie

„Wobec Izraela trudno być obojętnym. Turystów przyciąga jego długa historia, ale największą atrakcję stanowi ogromna różnorodność mieszkańców tego państwa”.

W tym niezwykłym miejscu jakim jest Izrael spotykają się trzy kontynenty – Afryka, Azja i Europa. Różnorodność nagromadzonych tutaj bodźców duchownych, intelektualnych i zmysłowych czyni ten kraj jedynym w swoim rodzaju.

Izrael jest niewątpliwie miejscem wielkiej wagi dla ludzi wierzących, gdyż to przecież Ziemia obiecana, do której Mojżesz zaprowadził swój lud. To na tych ziemiach Abraham zawarł przymierze z Bogiem, Chrystus głosił kazania, a Mahomet wzniósł się do nieba.

Praktycznie każdy z nas będąc w szkole poznaje geografię Izraela na lekcjach religii i już wtedy zaczynamy mieć pewne wyobrażenia o tym kraju i o tych miejscach. Starożytne nazwy takie jak: Jerozolima, Galilea, Betlejem czy Nazaret ożywają w naszej pamięci i pobudzają ciekawość.

Izrael oferuje wiele atrakcji turystycznych, pięknych walorów naturalnych, a jego mieszkańcy, na ogół bardzo sympatyczni, traktują obcokrajowców niemal jak „rodzinę”.

Dla wielu turystów to właśnie obywatele Izraela są najciekawszy, gdyż są potomkami rozmaitych kultur, które tworzyły historię tego regionu.

Wbrew stereotypom, które istnieją na temat tego kraju, nie dominują tam ani prawicowi fanatycy religijni, ani lewicowi aktywiści pokojowi. Zdecydowana większość Izraelczyków ma poglądy umiarkowane. Mieszkańcy Izraela uważają się za Europejczyków, mimo iż ich kraj stanowi jedyną kontynentalną drogę lądową między Azją i Afryką. Są narodem stowarzyszonym z Unią Europejską i należą do większości europejskich instytucji, w tym do UEFA i Eurowizji.¹

¹ Bell B., *Izrael: przewodnik ilustrowany*, Wyd.Berlitz Warszawa, 1998, s. 15-16

1.1.1. Położenie i warunki naturalne

Izrael jest położony na wschodnim wybrzeżu Morza Śródziemnego, a jego powierzchnia wyn. 20,4 tys. km².

Kraj ma dostęp do trzech mórz: do Morza Czerwonego (dzięki zatoce Akaba), Morza Śródziemnego i Morza Martwego, które jest największa depresją świata – powierzchnia wody znajduje się 413,2 m p.p.m. Państwo powstało w 1948 roku na terytorium Palestyny.²

Mapa 1. Państwo Izrael

Źródło: <http://www.misje-ofm.org.pl/misje2003/izrael.gif>

² Kruczek Z. *Kraje pozaeuropejskie – zarys geografii turystycznej*, Wyd. Proksenia Kraków, 2008, s.174

Na południu i zachodzie Izraela panuje klimat kontynentalny suchy, natomiast w pozostałej części kraju – śródziemnomorski. Ukształtowanie terenu powoduje dosyć duże zróżnicowania między poszczególnymi obszarami.³

Dzięki temu, że Izrael jest położony między morzem a pustynią co warunkuje pogodę w tym kraju, zimy są tu łagodne i obfite w deszcz natomiast lata są suche i upalne. Najwilgotniejsze miejsce znajduje się w północnej Galilei, a najbardziej suche na pustyni Negew pomiędzy Morzem Martwym a Ejlatem.

Tab. 1. Średnie temperatury roczne w stopniach C

Styczeń	21
Luty	23
Marzec	26
Kwiecień	31
Maj	35
Czerwiec	38
Lipiec	39
Sierpień	39
Wrzesień	36
Październik	33
Listopad	27
Grudzień	22

Źródło: Semsek H.G., 1996, Izrael i wycieczki po Jordani, Warszawa, Wyd. GeoCenter International, s. 240

Na terenie kraju znajdują się liczne rowy tektoniczne, min. Rów Jordanu, z Jeziołem Tyberiadzkim, doliną rzeki Jordan, Morzem Martwym i suchą doliną Wadi al.-Araba. Nad Morzem Śródziemnym znajduje się równina Szaron.

Izrael posiada nieliczne rzeki stałe, z których największą na północy kraju jest Jordan. Na południu z kolei występują tylko rzeki okresowe.⁴

³ Łopaciński K, Radkowska B., *Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela*, <http://www.intur.com.pl/> (data odczytu: 15.03.2010)

⁴ Ibidem, s.4

1.1.1 Ustrój

Pod względem administracyjnym Izrael jest podzielony na 6 okręgów: Północny, Centralny, Południowy, Jerozolima, Hajfa i Tel Awiw.

Tab. 2. Podział administracyjny Izraela

Okręg	Ośrodek administracyjny	Powierzchnia w tys. km ²
Centralny	Ramla	1,3
Hajfa	Hajfa	0,9
Jerozolima	Jerozolima	0,7
Południowy	Be'er Sheva	14,2
Północny	Twiera	3,3
Tel Awiw	Tel Awiw-Jaffa	0,2

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Izrael jest republiką parlamentarną, a głową państwa jest prezydent (obecnie Szymon Peres), którego kadencja trwa 7 lat a wybierany jest przez parlament. Pełni funkcję przede wszystkim reprezentatywną a jego kompetencje polityczne są bardzo ograniczone.

Władzę ustawodawczą tworzy 120-osobowy parlament wybierany co 4 lata w wyborach powszechnych. Izrael nie ma konstytucji.⁵

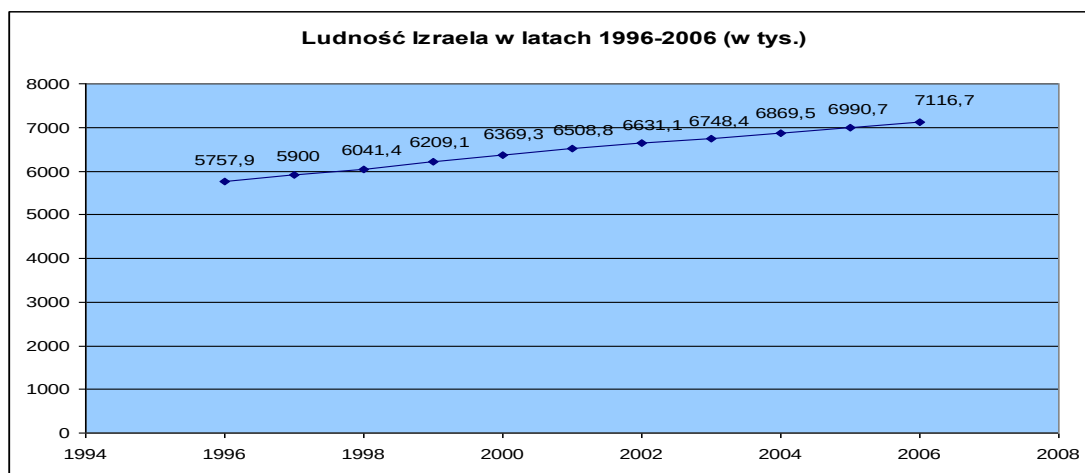
Językami urzędowymi są ibriu (nowohebrajski) i arabski.⁶

1.1.3. Ludność

Izrael charakteryzuje się stałym wzrostem liczby ludności, a w 2006 roku odnotowano 7,1 mln mieszkańców w tym kraju. Przyczyną wzrostu był przyrost naturalny oraz przyjazdy imigrantów.

⁵ Ibidem, s.4

⁶ Kruczek Z., *Kraje pozaeuropejskie...* op.cit., s.174

Wykr.1. Ludność Izraela w latach 1996-2006

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Niemal 84% ludności kraju stanowią Izraelczycy natomiast pozostałą część Palestyńczycy. Gęstość zaludnienia jest dosyć zróżnicowana i w zależności od miejsca wynosi: od 34,5 osób/km² w podokręgu Golan (północny okręg) i 43,8 osób/km² w podokręgu Be'er Sheva (południowy okręg) do 6997,2 osób/km² w okręgu Tel Awiw. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 310,5 osób/km².

Tab. 3. Ludność Izraela w podziale terytorialnym

Region	Ludność w tys.	Udział w ogólnej liczbie ludności w %
Centralny	1670,3	23,7
Hajfa	861,1	12,2
Jerozolima	860,7	12,2
Południowy	1011,6	14,3
Północny	1194,4	16,9
Tel Awiw	1196,7	17
Ogółem	7053,7	100

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Najwięcej mieszkańców w 2006 roku mieszkało w okręgu Centralnym – 1670,3 tys. osób co stanowiło ponad jedną piątą ogółu mieszkańców. Najmniej mieszkańców miały okręgi Jerozolima i Hajfa. Izrael to kraj wysoko zurbanizowany, gdzie ludność miast stanowi 91,8% ogółu.

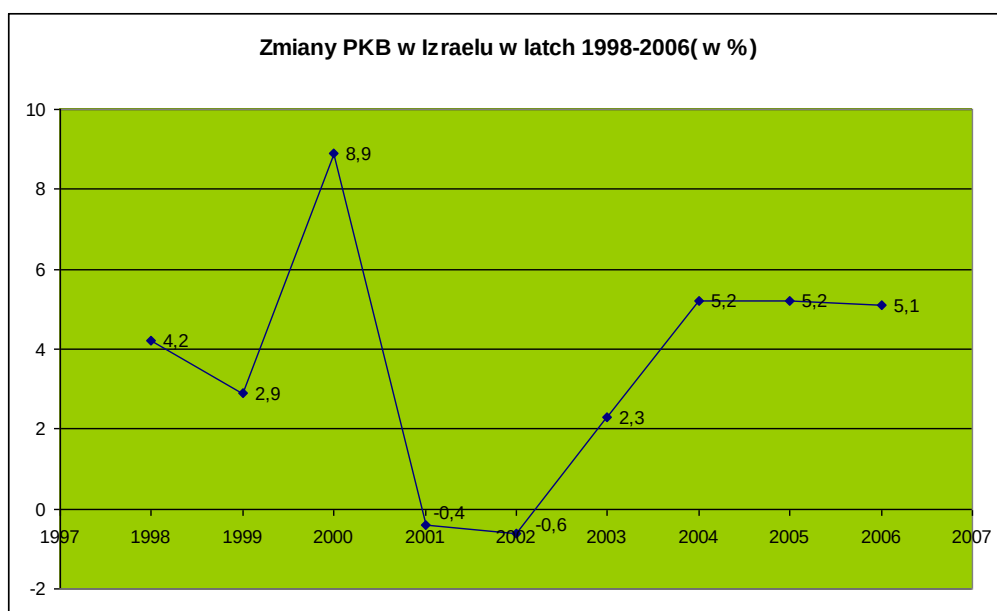
Jeżeli chodzi o grupy narodowościowe to najliczniejszą stanowią Żydzi ok. 75,9% wszystkich mieszkańców, natomiast reszta to Arabowie ok. 19,8% i pozostali 4,3%.

Religią dominującą jest judaizm ok. 76% wyznawców, następnie muzułmanie (głównie sunniti) 16,4% oraz chrześcijanie – 2,1% (w tym Arabowie 1,7% ogółu), muzułmanie (druzowie) – 1,7 % i osoby bez wyznania-3,9%.

Ludność Izraela cechuje niska średnia wieku, która w roku 2006 wyniosła ona dla całej populacji 28,6 lat.⁷

Językami urzędowymi są ibriu (nowohebrajski) i arabski.⁸

1.1.4. Gospodarka

Wykr. 2. Zmiany PKB w Izraelu w latach 1998-2006

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Izrael należy do czołówki w grupie 30 krajów o zaawansowanej gospodarce. W 2006 roku PKB wyniósł 633,06 mld NIS, czyli ok. 142025 mld USD i stanowił 1,8% PKB wytworzonego przez tą grupę. PKB na jednego mieszkańca wyniósł 89,7 tys. NIS(20,8 tys. USD).

Zdecydowana większość dochodu narodowego jest wytwarzana przez sektor usług – ok. 77,2%. Z kolei rolnictwo odgrywa tutaj rolę marginalną, gdyż zaledwie 1,7%. W

⁷ Ibidem, s.6

⁸ Kruczek Z., *Kraje pozaeuropejskie...* op.cit., s.174

przypadku przemysłu to jego udział w tworzeniu PKB jest niższy niż w czołowych krajach UE. Najwięcej osób jest zatrudnionych w sektorze usługowym – 75,5%, najmniej zaś w rolnictwie - 1,3%.

Wartość izraelskiego eksportu w 2006 roku osiągnęła kwotę 39,7 mld USD i była większa o 8,4% w stosunku do roku poprzedniego.

W izraelskim eksporcie największy udział w 2006 roku Stany Zjednoczone - 45,3%, udział Unii Europejskiej wyniósł 32,2%, a krajów azjatyckich 21,7%.

Największy odsetek izraelskiego eksportu stanowiły maszyny i urządzenia, wyroby chemiczne (głównie farmaceutyczne) i tekstylne – 70%, 25% diamenty, a na samym końcu wyroby rolno – spożywcze – 2%.

W tym samym roku izraelski import osiągnął wysokość 47,3 mld USD i był wyższy w porównaniu z rokiem poprzednim o 6,4%. W tej strukturze przeważają surowce i paliwa – 55%. Kolejne stanowią diamenty – 18% i dobra konsumpcyjne – 12%.

Jeżeli chodzi o import również dominują Stany Zjednoczone 12,4 % w 2006 roku.⁹

1.2 Warunki rozwoju turystyki

1.2.1 Ruch turystyczny

Owiedzialność Izraela jest silnie uzależniona od sytuacji politycznej. Dynamika wzrostu ruchu turystycznego jest bardzo niestabilna. Zintensyfikowanie konfliktu z Palestyńczykami i zamach terrorystyczne mają duży wpływ na zniechęcanie do odwiedzania Izraela.

W 2006 roku Izrael odwiedziło 1,8 mln turystów, a wysokość wpływów z turystyki zagranicznej osiągnęła 2,8 mld USD. Większość przyjezdnych to turyści z USA i krajów europejskich.

⁹ Łopaciński K, Radkowska B., *Analiza turystyki...*, op.cit., s.8-9

1.2.2 Regiony koncentracji turystycznej i główne atrakcje

Największą wartość dla turystyki przedstawiają przede wszystkim wspaniałe i bogate walory kulturowe, które w przypadku Izraela związane są z trzema największymi religiami świata: judaizmem, chrześcijaństwem i islamem. Główny podział na regiony turystyczne związany jest z krainami historycznymi, które zostały opisane w tekstach biblijnych.

Pierwszy region to Nizina Nadbrzeżna, a do jego najważniejszych ośrodków turystycznych należą dawne miasta fenickie na pn. kraju. Na uwagę zasługuje tutaj port Akka, dawna stolica krzyżowców, które w chwili obecnej jest typowym miastem arabskim z meczetami i bazarami. Z dawnych czasów zachowały się mury miejskie i cytadela.

Jednym z najbardziej znanych w tym rejonie kąpielisk jest Netania, niedaleko której znajduje się kompleks wykopalisk ze starożytnym miastem Cezarea Nadmorska, założonym przez Heroda w I w. p.n.e.¹⁰

Fot. 1. Akka – miasto i port w Izraelu

Źródło: http://www.zgapa.pl/zgapedia/data_pictures/_uploads_wiki/a/Acre.JPG

Ważną rolę dla ruchu pielgrzymkowego w tym regionie odgrywa góra Karmel, czyli prastare sanktuarium żydowskie i chrześcijańskie. W jego pobliżu, nad zatoką Akka znajduje się Hajfa, która słynie z pięknych ogrodów, portu oraz licznych zabytków.

Na wybrzeżu Morza Śródziemnego znajduje się największa aglomeracja Izraela – Tel Awiw – Jaffa będąca jednocześnie stolicą kraju. Tel Awiw—Jaffa składa się ze z dwóch części, starego miasta Jaffa, zamieszanego głównie przez ludność arabską i miasta

¹⁰ Kruczek Z., *Kraje pozaeuropejskie...* op.cit., s. 175

Tel Awiw głównie zamieszkałego przez Żydów. W mieście znajduje się największy uniwersytet w Izraelu, opera, liczne teatry, między innymi Teatr Narodowy, Teatr Habima, Tel-Aviv Municipal Cameri Theater oraz muzea Ziemi Izraela oraz Sztuki Tel Awiwu.

W południowej części wybrzeża na uwagę zasługuje Gaza – miasto biblijnego Samsona i ośrodek kultu islamskiego.

Fot.2. Tel Awiw-Jaffa

Źródło: <http://imagecache2.allposters.com/images/adc/10271032B.jpg>

Drugim regionem jest Judea, którego najważniejszym centrum turystycznym jest Jerozolima – niegdyś siedziba królów żydowskich i centrum judaizmu, a od I w. n.e. mocno związana z chrześcijaństwem.

Jerozolima znajduje się na wysokości 770 m n.p.m. i jest świętym miejscem 3 religii. Zachodnia część tego miasta tzw, Nowe Miasto należy do Izraela natomiast część wschodnia zwana Starym Miastem do Autonomii Palestyńskiej.

W Jerozolimie znajduje się jeden z najśłynniejszych zabytków na świecie a mianowicie Ściana Płacu, pozostałość zewnętrznego muru po drugiej Świątyni Jerozolimskiej, która została wybudowana pod koniec VI w. p.n.e na miejscu świątyni wzniesionej przez Salomona.

Fot.3. Ściana płacu w Jerozolimie

Źródło: <http://sylwiatur.nazwa.pl/images/sciana-placzu-Jerozolima.jpg>

W pobliżu Jerozolimy leży jedno z najważniejszych miast dla chrześcijan – Betlejem, w którym znajduje się bazylika Narodzenia Pańskiego oraz wiele kościołów i klasztorów. Ważnym miejscem jest także Jerycho – jedno z najstarszych miast na świecie, posiadające wykopaliska różnych kultur.

Na Pustyni Judejskiej można zwiedzać wykopaliska twierdzy Masada, ruiny osady Kuman oraz sanktuarium Jana Chrzciciela nad rzeką Jordan.

Warte zobaczenia jest także Morze Martwe – najbogatszy w sole i minerały akwen na świecie, który jest najgłębszą depresją świata.¹¹

Galilea- trzeci najważniejszy region - uważana jest za kolebkę chrześcijaństwa. Do najśłynniejszych ośrodków w tej krainie należą: Nazaret – sanktuarium związane z życiem Św. Rodziny, bazylika zwiastowania i klasztory. Zachowane zabytki związane z judaizmem to Tyberiada – wraz z zachowanym zamkiem krzyżowców, meczetami, synagogami.

Oprócz wyżej wymienionych regionów na uwagę zasługuje także miejscowość Beer Szewa, z najstarszymi wykopaliskami (4000 lat p.n.e.) oraz Elat – nowoczesne i luksusowe kąpielisko nad Morzem Czerwonym.

Fot.4. Morze Martwe

Źródło: <http://www.saidaonline.com/en/newsgfx/dead%20sea-saidaonline.jpg>

¹¹ Kruczek Z., *Kraje pozaeuropejskie...* op.cit., s. 176-177

1.2.3 Dostępność komunikacyjna

Turyści chcący odwiedzić Izrael mają możliwość przyjazdu w zasadzie każdym środkiem transportu.

Rodzimą linią lotniczą jest El Al, a jej samoloty latają również z Polski. Międzynarodowe lotnisko Izraela Ben Turion Airport leży 15 km na wschód od Tel Awiwu i 50 km na zachód od Jerozolimy.

Największym portem pasażerskim Izraela jest Hajfa. Promy samochodowe i statki linii: Stability Line oraz Reederei Arkadia kursują z Pireusu w Grecji do Hajfy i z powrotem – można więc przybyć do Izraela drogą morską dostawszy się wcześniej do Grecji samolotem lub autobusem.

Możliwość wjazdu lądowego do Izraela jest możliwy z Egiptu i Jordanii.¹²

Fot. 5. Hajfa – największy port Izraela

Źródło: http://www.zgapa.pl/zgapedia/data_pictures/_uploads_wiki/i/Israel_-_Haifa_-_view_001.jpg

¹² Semsek H.G., *Izrael i wycieczki po Jordanii*, Wyd. GeoCenter International, Warszawa, 1996, s. 243

II. Rynek recepcji turystycznej

2.1 Ranking krajów europejskich pod względem odwiedzalności w latach 2000- 2008.

Tab.4. Przyjazdy do poszczególnych krajów w latach 2000-2008

Kraj/region	Przyjazdy (w mln)			
	2000	2005	2007	2008
Europa	392,528	441,550	486,752	487,072
Europa Północna	43,673	5,279	58,147	56,982
Dania	3,535	4,699	4,770	4,503
Finlandia	2,714	3,140	3,519	3,583
Islandia	0,634	0,871	1,054	1,102
Irlandia	6,646	7,333	8,332	8,026
Norwegia	3,104	3,824	4,377	4,440
Szwecja	3,828	4,883	5,224	.
Wielka Brytania	23,212	28,039	30,871	30,142
Europa Zachodnia	139,658	142,596	153,838	152,409
Austria	17,982	19,952	20,773	21,935
Belgia	6,457	6,747	7,045	7,165
Francja	77,190	75,908	80,841	78,449
Niemcy	18,992	21,499	2,442	24,886
Holandia	10,003	10,012	11,008	10,104
Szwajcaria	7,821	7,229	8,448	8,608
Europa Środkowo-Wschodnia	69,351	87,453	96,585	99,707
Azerbejdżan	.	.	1,011	1,409
Bułgaria	2,785	4,837	5,151	5,780
Czechy	4,773	6,336	0,668	6,649
Estonia	1,220	1,917	0,190	1,970
Węgry	.	9,979	8,638	8,814
Łotwa	.	.	1,653	1,684
Litwa	1,083	2,000	1,486	1,611
Polska	0,174	0,152	14,975	12,960
Rumunia	0,867	0,143	1,551	1,466
Federacja Rosyjska	.	1,994	20,605	.
Słowacja	1,053	1,498	1,685	1,767
Ukraina	6,431	17,631	23,122	25,392
Europa Południowa i Śródziemn.	139,846	158,712	178,182	177,974
Andora	2,946	2,418	2,189	2,059
Chorwacja	5,831	8,467	9,307	9,415
Cypr	2,686	0,247	2,416	2,404
Grecja	13,096	14,765	17,518	15,939
Izrael	2,417	1,903	2,068	2,572
Włochy	41,181	36,513	43,654	42,734
Malta	1,216	1,171	1,244	1,291
Czarnogóra	0,074	0,272	0,984	1,031
Portugalia	12,097	10,612	12,321	.
Serbia	.	0,453	0,696	0,646
Słowenia	1,090	1,555	1,751	1,771
Hiszpania	46,403	55,914	58,666	57,190
Turcja	9,586	20,273	22,248	24,994

Źródło: <http://www.intur.com.pl/trendy.html>

Izrael jest jednym z najrzadziej odwiedzanych państw europejskich. W roku 2008 kraj ten odwiedziło nieco ponad 2.5 mln turystów. Porównując te dane z najchętniej odwiedzanym krajem, jakim była Francja, gdzie liczba podróżujących wyniosła 78.5 mln, zauważamy diametralną różnicę.

W latach 2000 – 2008 odwiedzalność Izraela nie ulegała znaczącym wahaniom. Jedynie w 2005 roku odnotowano spadek poniżej 2 mln odwiedzających.

2.2 Rynek Izraela jako część regionu w międzynarodowym ruchu turystycznym.

Według UNWTO regiony turystyczne świata są podzielone w następujący sposób:

- 1) Region Europejski, do którego zaliczamy subregiony: centralno-wschodni, północny, południowy, zachodni oraz wschodni śródziemnomorski (Cypr, **Izrael**, Turcja)
- 2) Region Amerykański, do którego zaliczamy subregiony: Ameryki Północnej, Środkowej i Południowej a także subregion Karaibów
- 3) Region Azji i Pacyfiku, do którego zaliczamy subregiony: Azji PN. - Wsch., Azji Pd. - Wsch., Azji Południowej oraz Oceanii
- 4) Region Bliskiego Wschodu, do którego zaliczamy: Bahrajn, Egipt, Irak, Jordania, Kuwejt, Liban, Libia, Oman, Katar, Arabia Saudyjska, Syria, Jemen
- 5) Region Afryki, do którego zaliczamy subregiony: wschodni, środkowy, północny, południowy, zachodni¹³

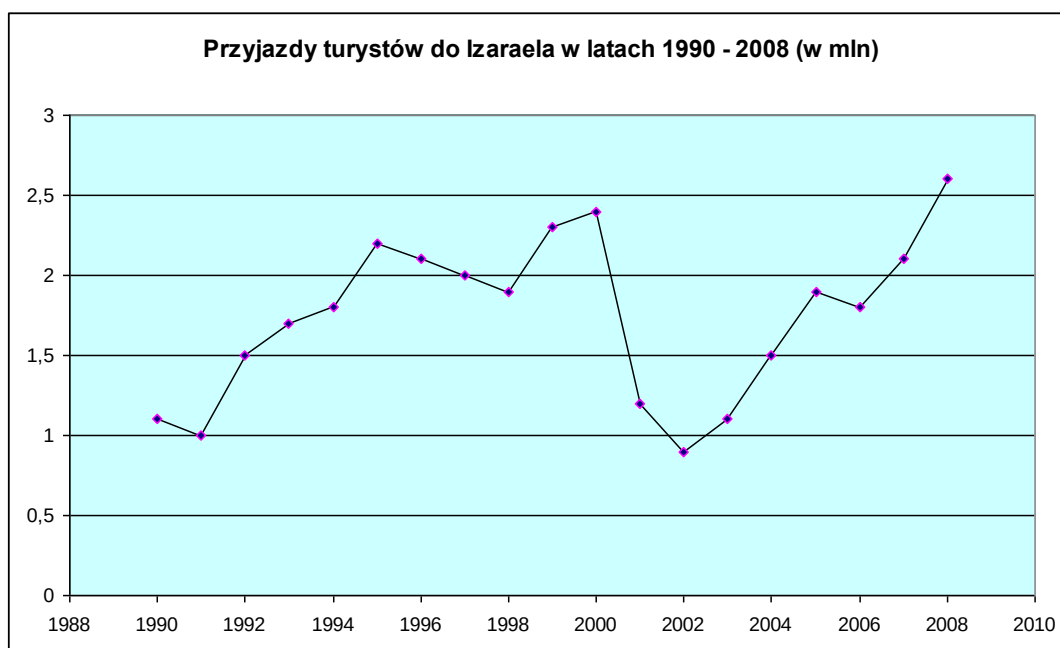

Mapa 2. Państwo Izrael

Źródło: http://www.lonelyplanet.com/maps/middle-east/israel/map_of_israel.jpg

¹³ http://www.ppwsz.edu.pl/_files/01_geografia_turystyczna.pdf (data odczytu 11.05.2010)

2.3 Liczba przyjazdów do Izraela w latach 1990 – 2008.

Wykr.3. Przyjazdy turystów do Izraela

Źródło: www.cbs.gov.il

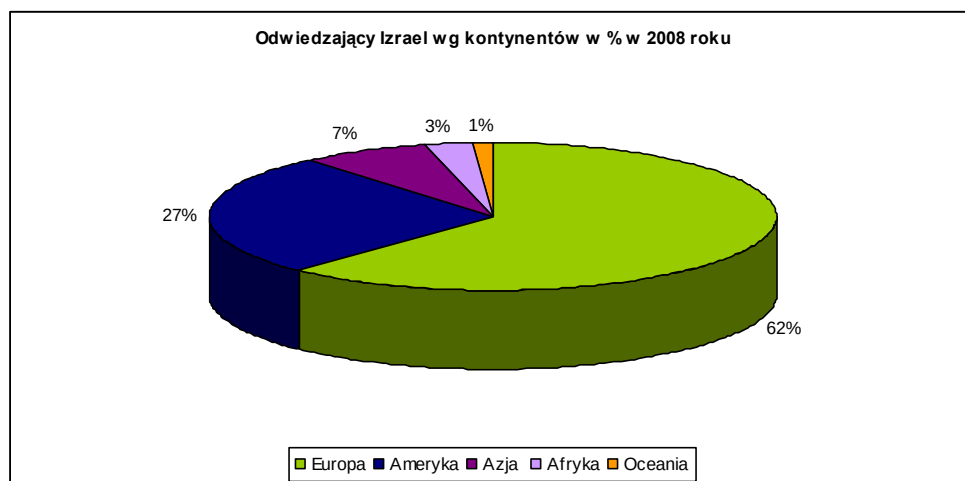
Analizując wykres przedstawiający liczbę przyjazdów turystów do Izraela w latach 1990 – 2008 zauważyć można bardzo duże wahania. Od roku 1991 ilość odwiedzin zaczęła wzrastać by w roku 1995 osiągnąć wartość 2,2 mln. W kolejnych latach, do roku 1998, odnotowano w Izraelu niewielki spadek w ilości przyjazdów turystów.

Nie trwał on jednak długo, gdyż w latach 1999/2000 Izrael znów cieszył się popularnością wśród podróżujących, których przybyło niemal 2,5 mln.

Pierwsze lata XXI wieku okazały się być początkiem gwałtownego spadku liczby turystów odwiedzających Izrael, a co się z tym wiąże pogorszenia stanu tamtejszego rynku turystycznego. Spadek, spowodowany atakami terrorystycznymi był tak wielki, że w roku 2002 liczba odwiedzających wyniosła niecały 1 mln. Był to zdecydowanie najgorszy okres dla izraelskiej turystyki w latach 1990 – 2008. Na szczęście nie trwał on długo, gdyż już od roku 2003 turystów w Izraelu zaczęło gwałtownie przybywać, a w 2008 roku ich liczba wyniosła ponad 2,5 mln osób.

2.4 Liczba przyjazdów do Izraela według podziału na kontynenty.

W roku 2008 najwięcej turystów odwiedzających Izrael – 62 %, stanowili mieszkańcy Europy. Drugą co do liczebności grupę tworzyli przyjezdni z Ameryki. Najmniej podróżnych przybyło z Oceanii, tylko 1%.

Wyrk.4. Odwiedzający Izrael wg kontynentów

Źródło: <http://www.cbs.gov.il/www/statistical/touris2008e.pdf>

2.5 Przyjezdni z poszczególnych krajów odwiedzający Izrael w latach 2001-2009

Tab. 5. Liczba turystów z poszczególnych krajów

Kraj pochodzenia turystów	Liczba turystów z poszczególnych krajów w tys.						
	2001-2003 (średnia)	2004	2005	2006	2007	2008	2009
USA	248	379	457	494	542	617	538
Francja	141	257	311	251	246	264	254
Rosja	45	56	68	73	193	356	231
Wlk. Brytania	114	146	157	161	172	187	164
Niemcy	51	76	105	90	101	142	140
Włochy	23	42	73	58	82	126	117
Kanada	30	44	51	51	59	71	60
Holandia	31	40	50	43	42	53	45
SUMA	683	1040	1272	1221	1437	1816	1549

Źródło: <http://www.cbs.gov.il/www/statistical/touris2008e.pdf>

Rok 2008 okazał się być najlepszym czasem dla turystyki przyjazdowej do Izraela, kiedy to kraj ten odwiedziło ponad 1 mln 800 tys. turystów. W porównaniu z latami 2001 – 2003 było ich niemal trzykrotnie więcej.

W okresie od 2001 do 2009 roku największą liczbę turystów odwiedzających Izrael stanowili mieszkańcy USA. Do roku 2008 następował wzrost ich przyjazdów natomiast w roku 2009 odnotowano niewielki spadek.

Resztę turystów najchętniej odwiedzających Izrael stanowią przyjezdni przede wszystkim z Europy.

2.6 Struktura wieku turystów odwiedzających Izrael.

Tab.6. Struktura wieku turystów

Wiek	Struktura wieku turystów odwiedzających Izrael w tys.									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 I-IX
0-4	44,8	31,3	26,6	39,6	53,1	57	49,4	58,7	50,9	52,5
5-14	110,7	59,5	42,2	66,8	96,2	117,2	111,8	130,1	120,8	112,4
15-19	113,8	58,3	47	69,5	95,9	110,8	106,6	124,7	115,2	103,3
20-24	158	94,7	66,4	81,6	108,6	124,4	124,5	155,7	157,6	139,7
25-29	193	114,7	73,4	82,6	112,3	130,8	127,5	166,4	174	155,8
30-34	203,6	123,2	74,4	85,2	119,7	142,9	130,5	170	170,1	148
35-44	410	233,5	156,3	117,9	255,1	309,7	293,9	375,3	369,3	306,3
44-54	466,3	224,6	169	196,5	274,8	350,9	338,6	431,9	422,8	349,1
55-64	397,4	148,1	119,9	149	220,8	307,2	303,7	378,6	382	310,1
65+	317,4	106,4	84,4	111,8	166,5	240,7	227,9	247,1	278,1	222,3
SUMA	2,416.8	1,195.7	861.9	1,063.4	1,505.5	1,902.7	1,825.2	2,267.9	2,988.1	1,899.5

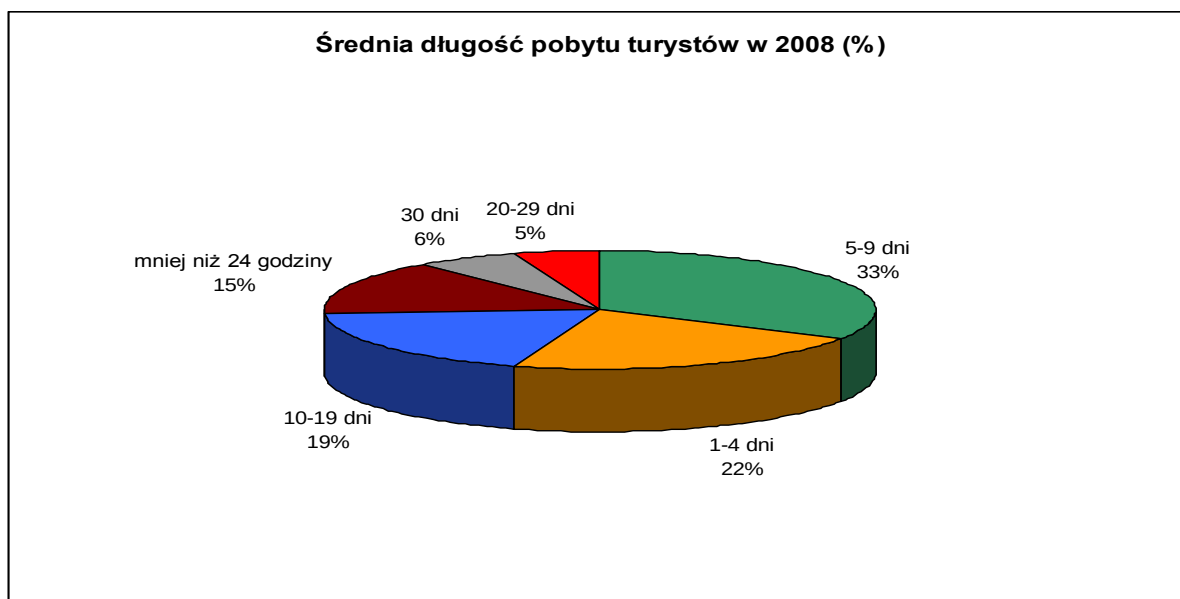
Źródło: http://www.cbs.gov.il/www/tourism_q/t08.pdf

Izrael jest krajem odwiedzanym przez turystów praktycznie w każdym przedziale wiekowym.

Zdecydowaną większość stanowią przyjezdni od 35 roku życia wzwyż, czyli osoby o w miarę statecznej już pozycji życiowej a także emeryci.

Najmniejszy odsetek turystów stanowią dzieci w wieku 0-4 lat. Najwięcej odwiedzających ten kraj jest osób w wieku pomiędzy 44 a 54 rokiem życia. Praktycznie w każdym roku, począwszy od 2000 aż do 2009, liczba podróżujących osób w tym wieku była największa. Jedynie w roku 2001 odnotowano więcej turystów w przedziale 35-44 lat.

2.7 Średnia długość pobytu turystów zagranicznych w Izraelu w 2008 roku.

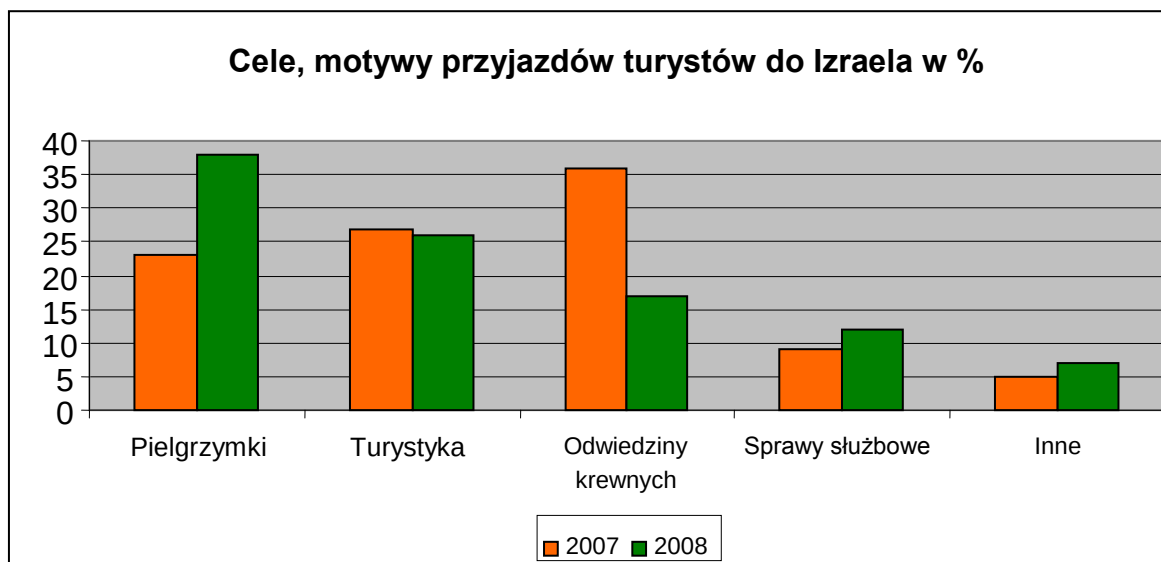
Wykr.5. Średnia długość pobytu turystów zagranicznych w Izraelu

Źródło: www.cbs.gov.il

Analizując wykres przedstawiający długość pobytu turystów w Izraelu w 2008 roku zauważamy, że największą popularnością cieszyły się wizyty średnio i krótkoterminowe. Najwięcej - 33% turystów spędziło w tym kraju od 5 do 9 dni. Drugie miejsce - 22% stanowią jeszcze krótsze odwiedziny od 1 do 4 dni. Najmniej turystów – 5 % spędziło w Izraelu od 20 do 29 dni.

2.8 Motywy (cele) przyjazdów turystów zagranicznych do Izraela.

Głównym celem wizyt turystów zagranicznych w Izraelu w 2007 roku były odwiedziny krewnych, co stanowiło ok. 36% wszystkich przyjazdów. Dalszymi motywami, którymi kierowali się przyjezdni byli turystyka i wypoczynek – 27%, pielgrzymki – 23% oraz sprawy służbowe – 9%. Resztę, ok. 5% stanowiły inne, najrzadziej wymieniane powody wizyt.

Wykr.6. Główne motywy przyjazdów turystów do Izraela

Źródło: www.cbs.gov.il

Porównując te dane z rokiem następnym można zauważyć diametralną zmianę. W 2008 roku głównym powodem przyjazdów turystów do Izraela okazały się być pielgrzymki – ok.37%, natomiast najważniejszy cel wizyt w 2007 zmniejszył się o 20%. W przypadku turystyki i wypoczynku możemy mówić o niewielkim spadku do 26%.

O 4% wzrosła liczba podróży służbowych, a o 3% inne motywy przyjazdów.

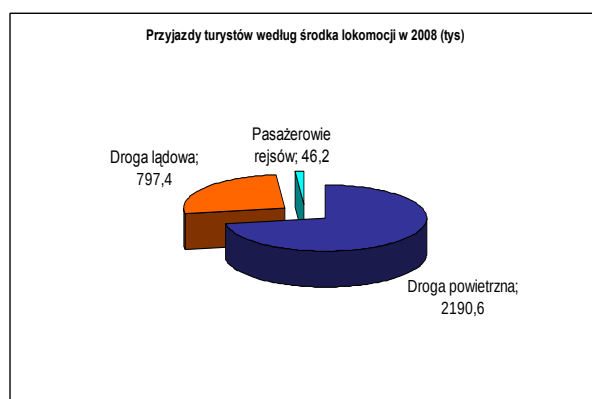
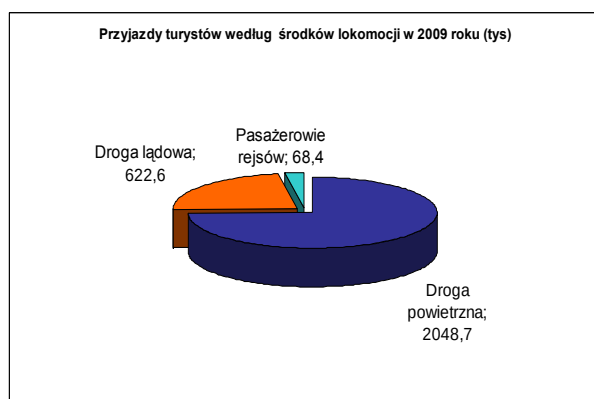
2.9 Środek transportu.

W roku 2009 Izrael odwiedziło 2 739 800 przyjezdnych, spośród najwięcej przybyło drogą powietrzną – 2 048 700 mln . Analizując dane z wykresu łatwo można zauważyć, iż ten rodzaj transportu zdecydowanie przodował nad pozostałymi i stanowił 75% wszystkich przyjazdów. Drugim najczęściej wybieranym przez turystów środkiem transportu była droga lądowa – 622 600 tys. czyli ok. 23% przyjazdów. Najrzadziej turyści jako środek lokomocji wybierali drogę morską, z tym że dane przedstawione na wykresie prezentują liczbę wszystkich pasażerów rejsów, a nie tylko turystów.

Dla porównania została przedstawiona także sytuacja z roku 2008, który był zdecydowanie najlepszym okresem dla turystyki przyjazdowej Izraela od roku 1990.

W 2008 roku do Izraela drogą powietrzną przybyło 2 190 600 mln pasażerów co stanowiło 72% wszystkich przyjazdów. Również droga lądowa była częściej wybieranym w 2008 roku środkiem lokomocji – 797 400 tys. turystów zdecydowało się na przybycie tym rodzajem transportu czyli 26%.

Jeżeli chodzi o pasażerów rejsów to ciekawe jest, że ich liczba w 2008 roku była mniejsza o 22.2 tys. podróźnych w stosunku do roku 2009. Znaczy to, że w 2009 roku ten środek lokomocji wybrało 32% więcej turystów niż w roku poprzednim.

Wykr.7 Przyjazdy turystów w 2009 roku do Izraela

Wykr.8. Przyjazdy turystów w 2008 roku do Izraela

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Central Bureau of Statistics

2.10 Baza noclegowa Izraela.

2.10.1 Stan bazy noclegowej w latach 1990 – 2008

Tab.7. Stan bazy noclegowej Izraela w latach 1990-2005

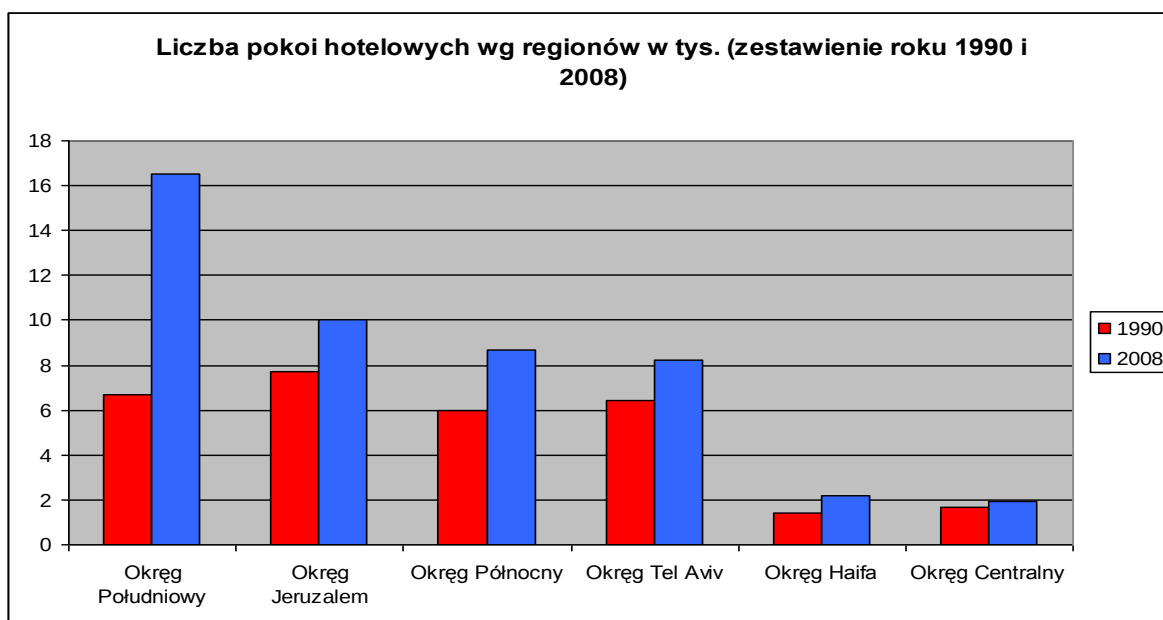
	1990	2000	2001-2003 (średnia)	2008
Liczba turystów w mln	1.3	2.4	1.0	2.6
Liczba pokoi w hotelach w tys.	30	46	47	48
Liczba zajmowanych pokoi w %	56	60	45	66
Liczba turystów jednodniowych w hotelach w mln	11.4	19.5	14.9	21.6

Źródło: www.cbs.gov.il

W związku ze wzrostem liczby przyjazdów do Izraela od 1990 roku liczba pokoi hotelowych również zaczęła wzrastać. W roku 2008, który okazał się być najlepszym dla izraelskiej turystyki, odnotowano już 48 tys. pokoi przygotowanych dla turystów.

Pokoje w hotelach turystycznych stanowiły ok. 75% całej bazy noclegowej Izraela. Pozostałe miejsca przygotowane dla gości znajdowały się w innych hotelach i motelach ok. 6%, w hostelach młodzieżowych ok. 2%, w domach pielgrzymkowych – 2%, w gospodarstwach wiejskich (agroturystyka) 14%. Resztę – 1% stanowiły inne miejsca noclegowe.¹⁴

2.10.2 Liczba pokoi hotelowych w Izraelu według podziału na regiony.

Wykr.9. Liczba pokoi hotelowych w Izraelu wg regionów

Źródło: www.cbs.gov.il

Najwięcej pokoi hotelowych przygotowanych dla turystów w Izraelu ma Okręg Południowy. W 2008 roku obszar ten mógł przyjąć ponad 16 tys. podróżnych. Porównując dane z rokiem 1990, kiedy tereny te mogły gościć niecałe 7 tys. turystów, zauważamy, że liczba miejsc w pokojach hotelowych wzrosła o ponad 100%.

W pozostałych okręgach również zauważamy wzrost liczby miejsc noclegowych ale nie jest on aż tak duży jak w przypadku obszaru południowego.

¹⁴ www.cbs.gov.il

W okręgu Jeruzalem przybyło ok. 2 tys. miejsc noclegowych, w okręgu Północnym ok. 3 tys., w okręgu Tel Aviv 1.8 tys. w okręgu Haifa niecały 1 tys. Najmniej - bo tylko 200 pokoi hotelowych od roku 1990 do roku 2008 przybyło w okręgu Centralnym.

2.10.3 Wykorzystanie ilości miejsc noclegowych w Izraelu.

Wykr.10. Wykorzystanie miejsc noclegowych w Izraelu w latach 1990-2008

Źródło: www.cbs.gov.il

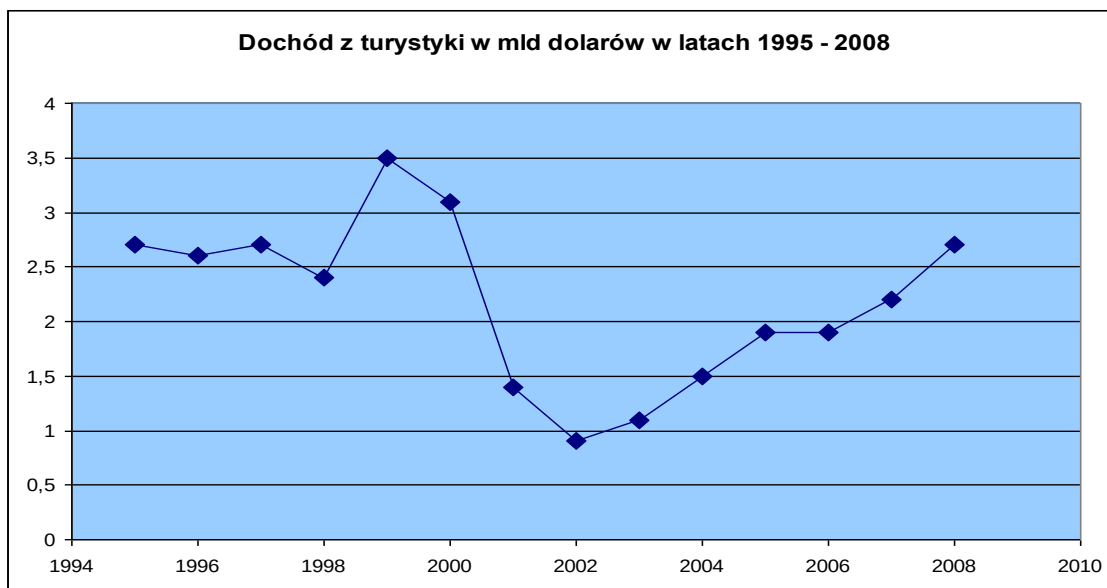
Najlepszy okres ze względu na zajmowanie miejsc hotelowych przez turystów przypadł w Izraelu na lata 1992 – 1996. Spośród wszystkich pokoi przeznaczonych dla podróży wykorzystanych zostało wtedy w każdym roku ok. 67%. Kolejne lata, które przyniosły pogorszenie stanu izraelskiej turystyki spowodowały, że liczba ta zmniejszyła się do 44% (rok 2002).

Na szczęście był to tylko chwilowy kryzys, który w następnych latach zaczął słabnąć i w roku 2008 znów ok. 66% miejsc noclegowych było wykorzystanych przez turystów

2.11 Przychody Izraela osiągnięte z turystyki w latach 1995 – 2008.

Najlepszym rokiem pod względem dochodów płynących z turystyki przyniósł rok 1999 kiedy to zyski wyniosły 3.5 mld dolarów. W kolejnych latach odnotowywano dosyć spore spadki, które w najgorszym momencie osiągnęły kwotę 1 mld dolarów.

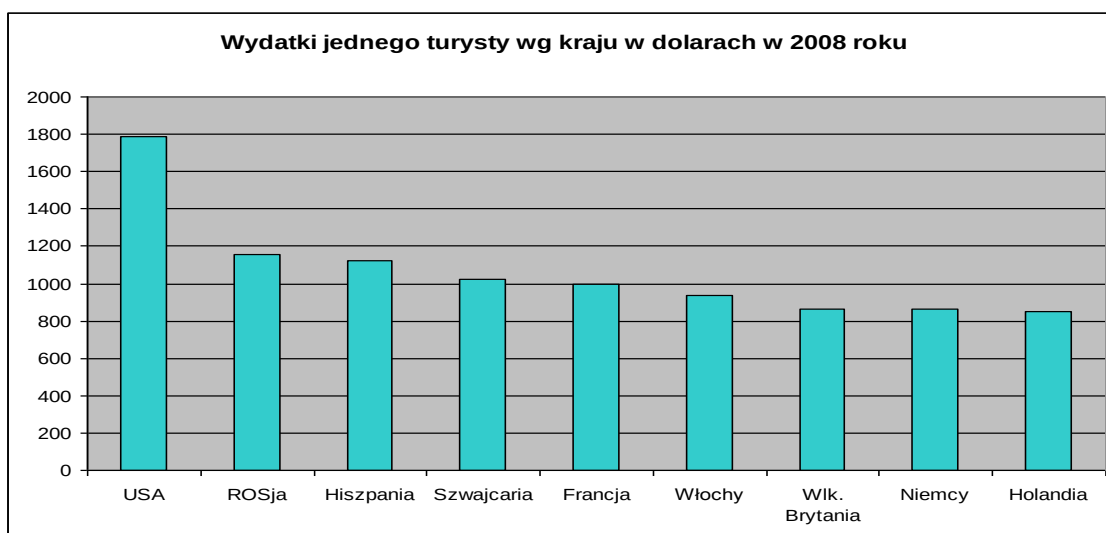
W roku 2008 dochód z turystyki w Izraelu wyniósł 2.7 mld dolarów i był o 23% wyższy niż w roku 2007.

Wykr.11. Dochód z turystyki w mld USD w latach 1995-2008

Źródło: <http://www.cbs.gov.il/www/statistical/touris2008e.pdf>

2.12 Wydatki turystów zagranicznych na miejscu na osobę.

Wykr.12. Wydatki turystów zagranicznych na osobę

Źródło: <http://www.cbs.gov.il/www/statistical/touris2008e.pdf>

W związku z faktem, iż największą grupę turystów w Izraelu stanowią mieszkańcy USA zrozumiałe jest, że to właśnie oni zostawiają w tym kraju najwięcej pieniędzy. W roku 2008 Izrael odwiedziło 617 tys. Amerykanów, z których każdy z nich wydał 1800 dolarów. Rosjanie, których w tym samym roku przybyło 356 tys. wydali już nieco mniej bo ok. 1 155 dolarów każdy. Najmniej w roku 2008 wydali Holendrzy - nieco ponad 852 dolary na osobę.

Duża część - 37% wszystkich wydatków związanych z turystyką, przeznaczona była na zakwaterowanie, 18% na transport, 17% na jedzenie i napoje, 14% na zakup pamiątek oraz pozostałe 14% na inne cele.¹⁵

¹⁵ Ibidem.

III. Rynek emisji turystycznej

3.1 Aktywność turystyczna mieszkańców Izraela.

Tab.8. Udział mieszkańców Izraela w wyjazdach turystycznych

	2001	2002	2003	2004	2005
Udział mieszkańców Izraela uczestniczących w wyjazdach turystycznych	84	82	81	81,5	80,5

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Mieszkańcy Izraela są narodem aktywnym turystycznie. W przeciągu ostatniej dekady na wyjazdy zdecydowało się od 80-84% całego społeczeństwa.

Większość podróżujących stanowią mężczyźni – ok. 52% natomiast resztę – 48% kobiety. Różnica jest niewielka a rozkład ten utrzymuje się mniej więcej na takim samym poziomie od kilku lat.

3.2 Struktura wiekowa uczestników wyjazdów.

Wykr.13. Struktura wiekowa uczestników wyjazdów z Izraela

Źródło: Traveltourism Izrael, Euromonitor International

Najczęściej podróżującymi mieszkańcami Izraela są osoby w przedziałach wiekowych 35-49 oraz 50-64 co stanowi niemal połowę ogółu wyjeżdżających. Młodzież

w wieku 15-24 lat to około 14% wyjeżdżających, a osoby najstarsze od 65 roku życia stanowią 11%. Najmniej aktywnymi turystami są dzieci poniżej 14 roku życia – ok. 10%.

3.3 Turystyka krajowa

Rozwój turystyki krajowej Izraela jest możliwy dzięki zróżnicowanemu ukształtowaniu terenu. Od 2000 roku odnotowywany jest systematyczny wzrost liczby podróży mieszkańców Izraela po własnym kraju. W 2005 osiągnął on poziom 3 mln i do tej pory utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wykr.14. Wyjazdy krajowe mieszkańców Izraela

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

3.3.1 Baza noclegowa i długość pobytu

Tab.9. Liczba turystów Izraelskich zarejestrowanych w krajowych hotelach

	2004	2005	2006
Liczba turystów	5179,9	5153,8	5177,7

Źródło: Central Bureau of Statistics Israel

W 2006 roku w hotelach turystycznych zarejestrowano ok. 5.2 mln mieszkańców Izraela. Od 2004 roku widoczna jest wyraźna stabilizacja w liczbie gości krajowych.

Mieszkańcy Izraela, którzy wybierają właśnie ten rodzaj bazy noclegowej najczęściej wyjeżdżają na okres 1-3 nocy, czyli dominują wyjazdy krótkie. W latach 2004-2006 średnia ich długość pobytu w hotelach turystycznych wyniosła 2,4 noclegu.

Na terenach kibuców (spółdzielczych gospodarstw rolnych) i innych tego typu obiektach również działają hotele turystyczne, które rocznie przyjmują ok. 450 tys. (dane z 2006 roku) turystów krajowych.

Krajowa agroturystyka, do której zaliczane są także kibuce i podobne spółdzielnie (z wyjątkiem pobytów w hotelach turystycznych) oraz kwatery prywatne stanowią w Izraelu inną kategorię. W 2006 roku zanotowano 1812,4 tys. noclegów mieszkańców Izraela w tej właśnie bazie. W porównaniu z rokiem 2005 był to spadek liczby noclegów o 7,1%.

Tanią turystykę krajową stanowią podróże, podczas których bazę noclegową tworzą młodzieżowe hotele. W 2006 roku w tego typu obiektach turyści spędzili 735,9 tys. nocy, co w porównaniu z rokiem poprzednim stanowiło wzrost o 7,3%.¹⁶

3.3.2 Wydatki na miejscu turystów z Izraela.

Wykr.15. Wydatki mieszkańców Izraela na podróże krajowe

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

¹⁶ Łopaciński K, Radkowska B., *Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela*, <http://www.intur.com.pl/> (data odczytu: 15.03.2010)

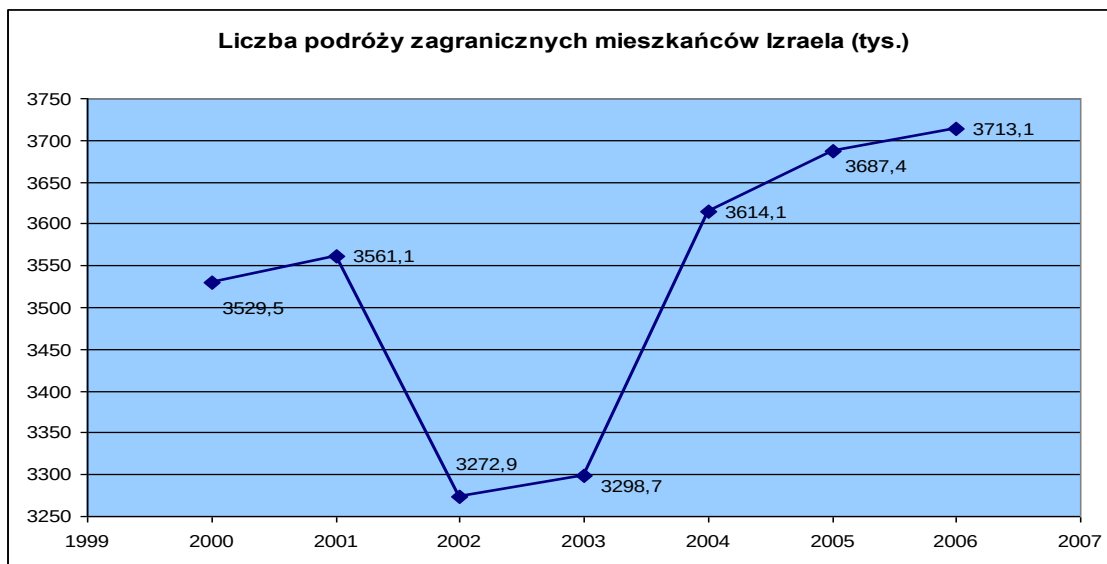
W roku 2005 mieszkańcy Izraela wydali na podróże krajowe 25,05 mld NIS - nowy szkieł izraelski (1 NIS = 0,85 PLN, czyli ok. 0,26 USD). W porównaniu z rokiem poprzednim było to więcej o 1.8 %.

Wyraźnie widać, że od 2000-2006 roku wydatki sukcesywnie wzrastały, nie licząc roku 2002, który był najgorszym rokiem pod względem turystyki w Izraelu, ze względu na ataki terrorystyczne, kiedy to odnotowano lekki spadek. W ciągu tych 5 lat wysokość wydatków mieszkańców Izraela wzrosła o 4,5 mld NIS czyli o ok. 21,8%, a średnia suma, jaką Izraelczycy przeznaczają na podróże krajowe to ok. 8,2-8,4 tys. NIS.

Częste zagrożenia i brak poczucia bezpieczeństwa powodują, że Izraelczycy wypoczywający w kraju najchętniej wybierają miejsca zapewniające im maksimum ochrony, czyli dobrze strzeżone hotele czy środki transportu. W przeciągu kilku ostatnich lat zaobserwowano w Izraelu wzrost zainteresowania wypoczynkiem w krajowym typie all inclusive. Duże zagrożenie powodują jednak, że tego typu wakacje są drogie, gdyż organizatorzy muszą zapewnić turystom bezpieczeństwo.¹⁷

3.4 Turystyka zagraniczna.

3.4.1 Liczba wyjazdów zagranicznych.

Wykr.16. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Izraela

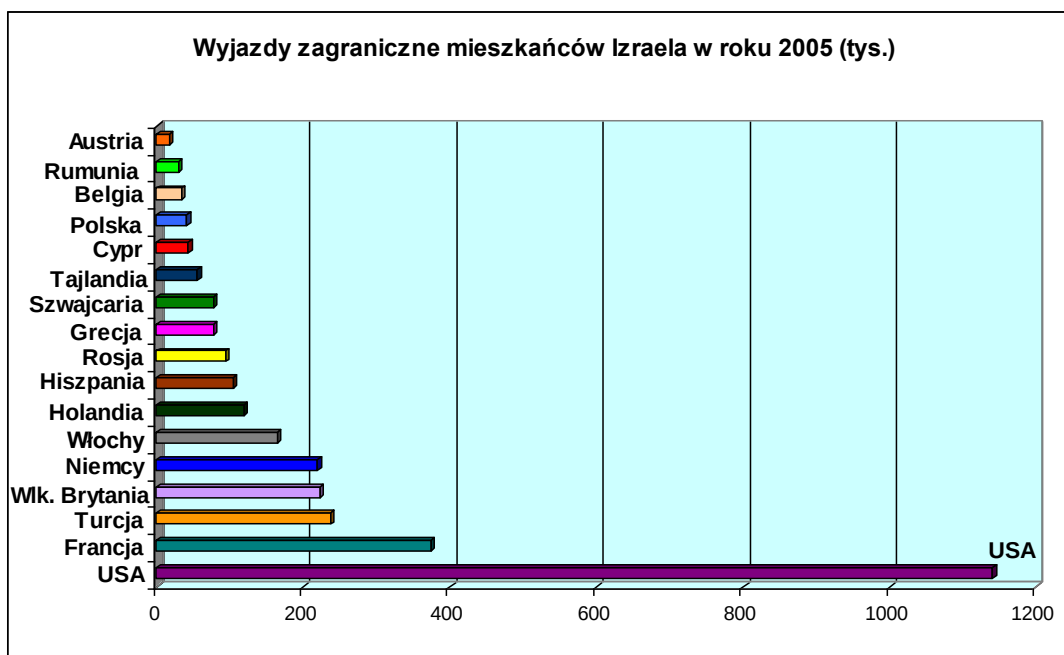
Źródło: Central Bureau of Statistics Izrael

¹⁷ Ibidem, s.12

Od 2001 do 2006 roku liczba podróży zagranicznych mieszkańców Izraela wzrosła o 183,6 tys. czyli o ok.4,2%. Wzrostowy trend, który obserwowano od połowy lat 90. aż do roku 2001 został przerwany spadkiem liczby wyjazdów zagranicznych spowodowanym nasilającymi się atakami terrorystycznymi. Dopiero w roku 2004 nastąpił powrót do wcześniejszego poziomu ruchu wyjazdowego, a nawet jego wzrost. W 2006 roku mieszkańcy Izraela odbyli ponad 3,7 mln podróży zagranicznych.

Wzrost liczby podróży zagranicznych mieszkańców Izraela związany jest przede wszystkim z rosnącą liczbą wyjazdów różnych grup, które cechują pewne zainteresowania, a nie rodzinnych. Głównymi powodami wyjazdów są różne imprezy sportowe, np. Olimpiady czy Mistrzostwa Świata w piłce nożnej, jak również wizyty w kurortach czy ośrodkach spa & wellness.¹⁸

3.4.2 Kierunki wyjazdów zagranicznych mieszkańców Izraela według krajów.

Wykr.17. Kierunki wyjazdów zagranicznych Izraelczyków w 2005 roku

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Najpopularniejszym kierunkiem wyjazdów zagranicznych mieszkańców Izraela są Stany Zjednoczone. W 2005 roku odbyto niemal 1,14 mln podróży do tego kraju, co stanowiło wartość trzykrotnie większą od znajdującej się na drugim miejscu Francji ok. 373,6 tys. wyjazdów.

¹⁸ Ibidem, s. 17

Podróże tylko do Stanów Zjednoczonych stanowiły w 2005 roku ponad 30% wszystkich wyjazdów. Na drugim miejscu wspomniana już Francja ok. 10%, a na trzecim Turcja 238 tys. wyjazdów ok. 6,3%. Polska w tym zestawieniu zajęła 14. miejsce z ilością 41,5 tys. wyjazdów co stanowiło ok. 1,2% wszystkich podróży.

Analizując powyższy wykres można stwierdzić, iż wyjazdy do Europy mieszkańców Izraela cieszą się dużą popularnością. Jest to spowodowane bliższą odległością i niższą ceną w porównaniu z wyjazdami do USA. Na wakacyjne pakiety do krajów europejskich decydują się przede wszystkim młodzież i rodziny z dziećmi.

Młodzi Izraelczycy, po zakończeniu służby wojskowej, a przed studiami bądź rozpoczęciem pracy zawodowej, decydują się na długie wyjazdy zagraniczne. Najczęściej mają one charakter trampingowy a najpopularniejszymi miejscami podróży są Tajlandia, Indie, Australia, Argentyna, Boliwia, Peru i Brazylia.¹⁹

W ostatnich latach zauważa się wzrost liczby przyjazdów Izraelczyków do takich państw jak Polska czy Rumunia, co związane jest z faktem iż posiadają oni rodziny wywodzące się z tych krajów. Uczniowie izraelscy mają co roku okazję brać udział w wycieczkach organizowanych do miejsc Holokaustu znajdujących się na tych terytoriach.²⁰

3.4.3. Struktura wiekowa uczestników wyjazdów.

Tab.10. Struktura wiekowa uczestników wyjazdów w %

Wiek	2004	2005	2006
Do 14 lat	9,7	9,2	9,5
15-24 lat	12,2	12	12,1
25-34 lat	20,6	20,1	19,4
35-44 lat	16,8	16,9	17,3
45-55 lat	19,4	19,3	18,7
55-64 lat	13,4	14,4	15,1
65 lat i więcej	7,9	8	8
Ogółem	100	100	100

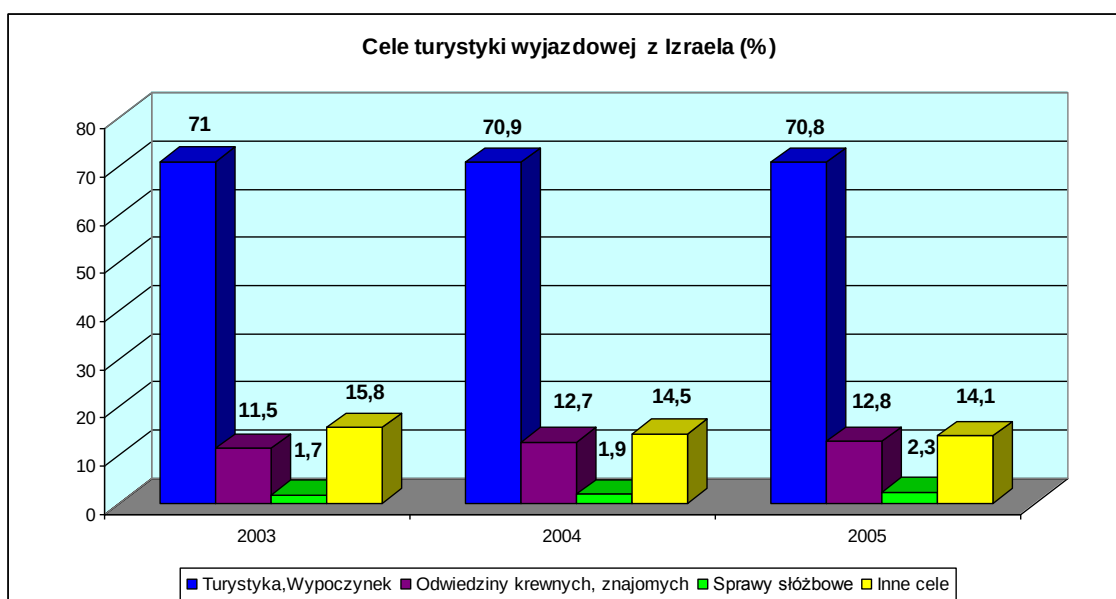
Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

¹⁹ Ibidem, s. 17

²⁰ Ibidem, s. 17

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli zauważyć można, iż struktura wiekowa Izraelczyków wyjeżdżających za granicę jest stabilna. W 2006 roku najwięcej poza Izrael wyjechało osób w przedziale wiekowym 25-34 lata co stanowiło 19,4% wszystkich wyjazdów. W porównaniu z rokiem 2005 był to spadek o 0,7 %. Najmniej, bo tylko 8% wyjechało osób starszych po 65 roku życia. Nie zauważamy tutaj praktycznie żadnych wahań gdyż w latach 2004 -2005 wynik był niemalże identyczny.

3.4.4. Główne cele, motywy wyjazdów turystycznych za granicę.

Wykr.18. Cele turystyki wyjazdowej z Izraela

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Porównując lata od 2003 do 2005 zauważamy, iż udział procentowy poszczególnych motywów wyjazdów turystycznych z Izraela jest bardzo stabilny. Dominującym celem podróży jest turystyka i wypoczynek, które wynoszą ok. 71%. Najmniej z kolei jest wyjazdów w sprawach służbowych ok. 2% w 2005 roku. Duży udział we wszystkich wyjazdach stanowią tzw. inne cele, czyli najrzadziej wymieniane ok. 14%.

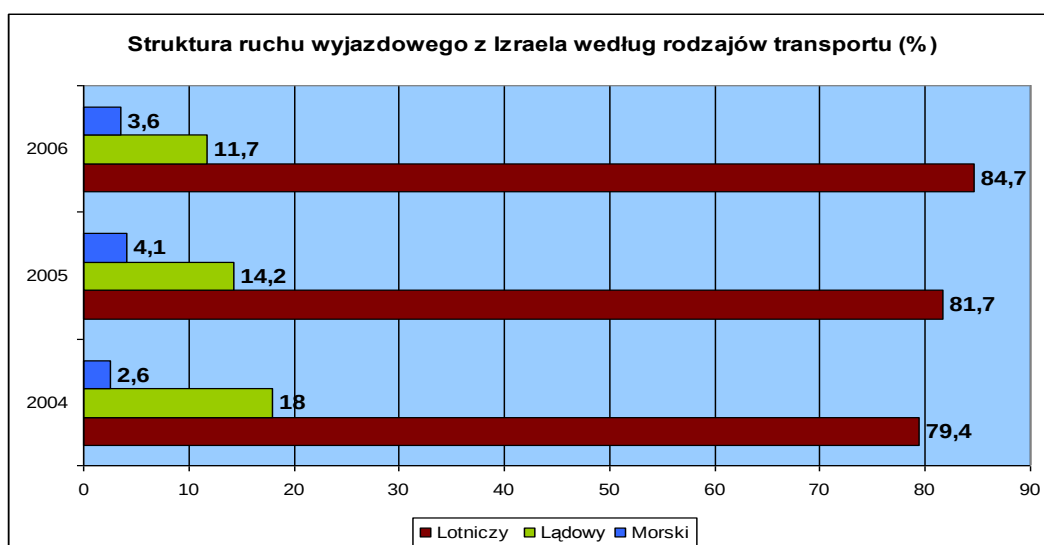
3.4.5 Środek transportu.

Najczęściej wybieranym przez mieszkańców Izraela środkiem transportu podczas wyjazdów zagranicznych jest samolot, a z roku na rok jego udział systematycznie wzrasta.

W roku 2006 podróże lotnicze wyniosły niemal 85% ogółu wyjazdów zagranicznych.

Widoczny jest spadek ilości podróży odbywanych drogą lądową. Jeszcze w 2004 roku było ich ok. 18% podczas gdy 2 lata później już tylko niecałe 12%. Udział podróży samochodami bądź autokarami zmniejszył się więc o ponad 6%.

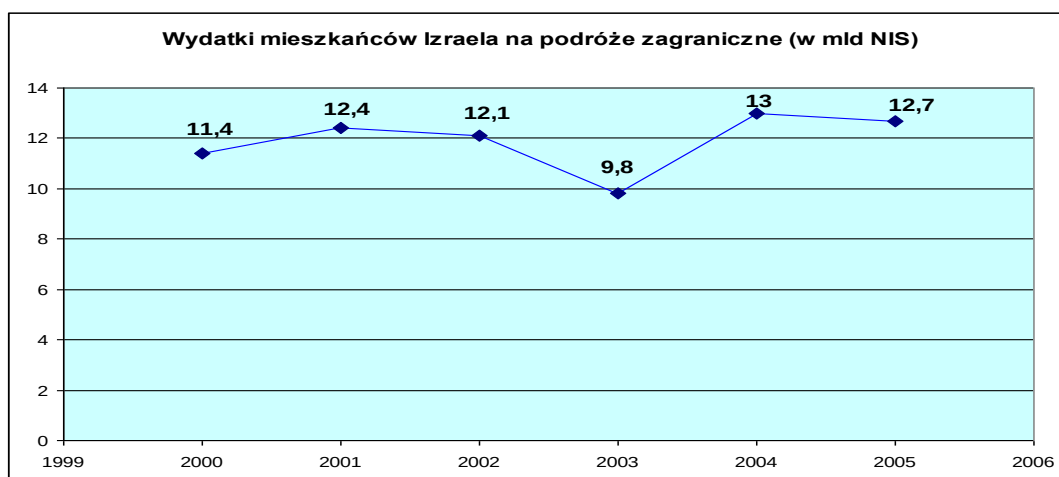
Najmniej popularne są wyjazdy drogą morską, ale ich udział jest w miarę stabilny i wynosi ok. 3- 4 % całości ruchu.

Wykr.19. Struktura ruchu wyjazdowego z Izraela wg rodzaju transportu

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

3.4.6. Wydatki mieszkańców Izraela na wyjazdy zagraniczne.

Wykr.20. Wydatki mieszkańców Izraela na podróże zagraniczne

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Na podstawie obserwacji trendów związanych z turystyką zagraniczną i z wydatkami mieszkańców Izraela rozróżniono w ostatnim czasie dwa typy wyjazdów. Pierwszy z nich to podróże city break (wyjazdy krótkoterminowe, weekendowe) i na zakupy do najpopularniejszych i najdroższych miast świata tj. Londyn, Paryż, Nowy Jork. Drugi typ podróży stanowią miejsca, w których dozwolone są gry hazardowe, gdyż tego rodzaju rozrywka jest w Izraelu zakazana – tutaj wśród najchętniej odwiedzanych krajów przoduje Turcja.²¹

W 2005 roku Izraelczycy wydali na podróże zagraniczne 12,7 mld NIS i w porównaniu z rokiem poprzednim był to spadek o 2,1%. Największy wzrost w ciągu kilku ostatnich lat nastąpił na przełomie 2003/2004 roku kiedy to wydatki na podróże zagraniczne podniosły się z 9,8 mld NIS do 13 mld, czyli o ok. 32%.

²¹ Ibidem, s.17

IV. Znaczenie rynku turystycznego Izraela dla Polski.

4.1 Liczba wyjazdów zagranicznych Polaków.

Tab.11. Zagraniczne wyjazdy polskich turystów według odwiedzanych krajów (w mln)

Kraj	2006	2007	2008
Niemcy	2,75	1,55	1,90
Czechy	0,55	0,40	0,65
Słowacja	0,35	0,45	0,45
Wlk. Bryt.	0,60	0,85	0,45
Włochy	0,45	0,35	0,45
Francja	0,20	0,45	0,35
Holandia	0,55	0,30	0,35
Austria	0,30	0,35	0,30
Chorwacja	0,25	0,25	0,30
Grecja	0,10	0,15	0,30
Hiszpania	0,10	0,20	0,30
Litwa	0,15	0,15	0,30
Egipt	0,15	0,15	0,25
Irlandia	0,10	0,15	0,25

Kraj	2006	2007	2008
Rosja	*	*	0,20
Węgry	0,20	0,15	0,20
Belgia	0,10	0,30	0,15
Białoruś	*	*	0,15
Turcja	0,10	0,10	0,15
Ukraina	*	0,25	0,15
Bulgaria	*	0,15	0,10
Dania	*	0,25	0,10
Norwegia	*	0,15	0,10
Szwecja	0,15	0,15	0,10
Tunezja	0,15	*	*
USA	0,10	*	*
Inne	0,45	0,4	0,6
SUMA	7,30	6,90	7,60

* poniżej 1 mln

Źródło: http://www.intur.com.pl/inne/wyjazdy_polakow2008.pdf

W latach 2006 – 2008 wśród polskich turystów dominowały (za wyjątkiem USA, Tunezji i Egiptu) wyjazdy do państw europejskich. Analizując tabelę zauważyć można, iż Izrael nie znalazł się wśród 26. najchętniej odwiedzanych krajów i jest z pewnością zaliczony do kategorii „Inne”, która w 2008 roku osiągnęła liczbę 0,6 mln turystów.

4.2 Charakterystyka przyjazdów Izraelczyków do Polski.

Polski rynek turystyczny staje się coraz bardziej atrakcyjny dla mieszkańców Izraela. Świadczy o tym ogromny wzrost przyjazdów Izraelczyków do Polski, który trwa od 1996 roku do chwili obecnej. W 2006 roku w ogólnej liczbie cudzoziemców do naszego kraju Izrael znalazł się na 26. miejscu.

W latach 1996 – 2006 liczba przyjazdów turystów izraelskich wzrosła o 147,4%, a w samych tylko latach 2001 – 2006 aż o 52,4%.

Tab.12. Przyjazdy do Polski z Izraela w latach 1996-2006.

Rok	Przyjazdy w tys.	Zmiana % do roku poprzedniego
1996	26,8	10,3
1997	27,6	3
1998	28,5	3,3
1999	31,8	11,6
2000	39,3	23,6
2001	43,5	10,7
2002	48,6	11,7
2003	48,4	-0,4
2004	54,7	13
2005	65,8	20,3
2006	66,3	1,5

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Największy wzrost liczby przyjazdów odnotowano w latach 2000 (12% w stosunku do roku poprzedniego) i w roku 2005 (7,3% w stosunku do roku poprzedniego). Najmniejszy wzrost przyjazdów, który wyniósł 0,5 tys. przyjazdów nastąpił w roku 2006.

Należy dodać, że udział przyjazdów mieszkańców Izraela do Polski nadal jest niewielki: w 2006 roku wyniósł 0,4% ogólnej liczby przyjazdów jednak warto nadmienić, że w roku 1996 równał się jedynie 0,1%.

4.3 Dostępność komunikacyjna Polski dla turystów z Izraela.

Najlepszym, ze względu na odległość, środkiem transportu dla turystów z Izraela jest oczywiście samolot. Podstawowym lotniskiem dla rynku izraelskiego jest Warszawa – Okęcie, a wspomaga je lotnisko w podkrakowskich Balicach – są to jedyne tego typu obiekty w Polsce mające bezpośrednie połączenie z Izraelem. W roku przyjazdy drogą lotniczą wyniosły niemal 80% wszystkich przyjazdów z Izraela.

Na drugim miejscu spośród środków transportu jest autokar – ok. 14% przyjazdów, a na trzecim samochód osobowy – ok. 8%.

Izraelczycy częściej korzystają z komunikacji lotniczej niż ogół turystów odwiedzających Polskę.²²

4.4 Główne cele przyjazdów Izraelczyków do Polski.

Wśród celów najczęściej wymienianych przez turystów z Izraela zdecydowanie przoduje turystyka i wypoczynek. Kolejne to interesy oraz odwiedziny u krewnych i znajomych. W 2006 roku udział przyjazdów typowo turystycznych wyniósł ok. 53% i znacznie przekraczał średnią dla ogółu turystów odwiedzających Polskę.

Analizując poniższą tabelę zauważyć można, iż w po roku 2004 odsetek przyjazdów w celu zwiedzania wykazuje trend malejący. Widzimy również, że systematycznie wzrastało znaczenie dla interesów, które w 2006 roku wyniosły 27%.

Odwiedziny krewnych i znajomych w latach 2005-2006 miały dosyć stabilną pozycję i wyniosły ok. 13%.

Tab.13. Główne cele przyjazdu do Polski (%)

Główny cel przyjazdu	2004		2005		2006	
	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów
Zwiedzanie, wypoczynek	89	21	64	25	53	20
Interesy	7	26	11	27	27	27
Odwiedziny krewnych, znajomych	4	20	12	18	13	18
Zdrowotny	0	2	12	1	7	1
Religijny	0	1	1	1	0	1
Pozostałe	0	30	0	28	0	33

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Motywy przyjazdów do Polski z Izraela są znacznie mniej zróżnicowane niż u ogółu turystów i zbliżone do struktury przyjazdów z krajów zamorskich. Jeżeli chodzi o przyjazdy w interesach to są one związane przede wszystkim z prowadzeniem samodzielnych interesów.

²² Ibidem, s. 20

4.5. Baza noclegowa wybierana przez Izraelczyków w Polsce.

Tab.14. Struktura przyjazdów według miejsca noclegu (w %)

Rodzaj zakwaterowania	2004		2005		2006	
	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów
Hotele/motele	93	42	86	42	85	51
U rodziny, znajomych	5	26	12	23	13	21
Kwatery prywatne	0	8	1	9	2	4
Pensjonaty	1	10	1	11	0	8
Pozostałe	0	13	0	14	0	15
Brak danych	1	1	0	1	0	1

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Najczęściej wybieranym przez izraelskich turystów rodzajem zakwaterowania w Polsce są hotele i motele. Przewaga tych obiektów nad innymi jest bardzo dobrze widoczna i w ciągu ostatnich lat dosyć stabilna.

W 2006 roku z zakwaterowania w hotelach i motelach skorzystało ponad cztery piąte wszystkich turystów z Izraela. Około 13% odwiedzających Izraelczyków skorzystało z noclegów u krewnych czy znajomych.

Analizując tabelę zauważamy jednak, że w latach 2004 -2006 udział zakwaterowania zmniejszył się o 8 %, natomiast wzrosła ilość noclegów - o 8% u rodziny czy znajomych.

4.5.1 Rozmieszczenie terytorialne przyjazdów turystów z Izraela.

W związku z faktem, iż Izrael ma bezpośrednie połączenia tylko z Warszawą i Krakowem to właśnie te miasta i województwa, w których się znajdują są najczęściej odwiedzane przez mieszkańców Izraela.

W 2004 roku każde z tych województw przyjmowało ok. 90 % turystów z Izraela. W kolejnych latach zauważamy jednak spadek udziału tych regionów do ok. 70%, a w 2006 roku Małopolskę odwiedziło tylko 52% podróżnych z tego rynku. Znaczący wzrost odwiedzalności odnotowało województwo kujawsko – pomorskie, o ok. 7%, co jest spowodowane najprawdopodobniej wzrostem przyjazdów w celach zdrowotnych.

Coraz mniejszą popularnością w 2006 (w stosunku do roku 2004) cieszyły się województwa podlaskie, które spadło z 33% do 3%, świętokrzyskie z 34% do 13 i lubelskie z 15% do ok. 8%. Województwa śląskie i łódzkie straciły jakkolwiek udział procentowy w przypadku przyjazdów turystów z Izraela – ich udział spadł z ok. 11-13% do 0.

Tab.15. Terytorialne rozmieszczenie turystów z Izraela (w %)

Województwo	2004		2005		2006	
	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów
Mazowieckie	92	23	71	22	75	26
Małopolskie	90	9	67	10	52	10
Świętokrzyskie	34	2	8	2	13	3
Lubelskie	15	8	8	8	8	11
Kujawsko-pomorskie	0	4	0	4	7	3
Podlaskie	33	7	15	8	3	8
Łódzkie	13	9	0,5	8	0	6
Śląskie	11	4	4	5	0	6
Pomorskie	0	5	2	6	0	7
Pozostałe	0	36	1*	37	0	46

* Województwa warmińsko-mazurskie i zachodniopomorskie.

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

4.6 Średnia długość pobytu turystów z Izraela w Polsce.

Tab.16. Średnia liczba nocy spędzonych w Polsce (długość pobytu)

Turyści	2004	2005	2006
Turyści z Izraela	6,1	7,2	6,0
Ogółem turyści zagraniczni	4,6	4,4	3,4

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Turyści z Izraela znacznie przekraczają średnią dla ogółu przyjeżdżających turystów jeżeli chodzi o średnia liczbę nocy spędzonych w Polsce. Analizując powyższe tabele zauważamy wahania w długości pobytu.

Tab.17. Długość pobytu na terenie Polski (%)

Długość pobytu	2004		2005		2006	
	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów
1-3 nocy	5	52	13	54	19	71
4-7 nocy	81	35	73	35	68	21
8 nocy i dłużej	14	13	14	11	13	8

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Na podstawie danych umieszczonych w tabeli wyraźnie widać, że w latach 2004 – 2006 wzrósł udział procentowy pobytów krótkoterminowych – o ok. 14%, natomiast zmniejszył się udział pobytów średnioterminowych (4-7 nocy) o 13%.

Znaczącym wahaniom nie ulegał udział pobytów obejmujący przynajmniej 8 noclegów ok. 13-14%.

4.10 Struktura turystów z Izraela według cech społeczno – demograficznych.

Cechy turystów	2004		2005		2006	
	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów
PLEĆ						
Mężczyzna	72	73	72	74	63	76
Kobieta	26	26	28	25	37	23
Brak danych	2	1	0	1	0	1
WIEK						
Do 24 lat	71	4	28	4	44	5
25-34	0	22	14	23	13	22
35-44	24	52	41	49	22	38
45-54	2	17	8	19	12	22
55 i więcej	0	4	9	5	9	8
Brak danych	2	1	0	0	0	5
WYKSZTAŁCENIE						
Wyższe	24	51	48	52	44	34
Średnie	74	46	52	46	56	40
Podstawowe	0	1	0	1	0	8
Brak danych	2	1	0	1	0	18
INNE INFORMACJE O TURYSTACH						
Pracują	26	87	59	90	44	84
Uczą się	71	3	34	5	47	4
Polskie	0	21	2	19	6	13

pochodzenie						
-------------	--	--	--	--	--	--

Tab.18. Struktura turystów z Izraela według cech społeczno – demograficznych (udział w %)

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Wśród turystów z Izraela zdecydowaną większość stanowią mężczyźni – ok. 63% w 2006 roku. W tym samym czasie do Polski przyjechało 37% kobiet co stanowiło wzrost o ok. 10% w porównaniu z latami poprzednimi.

Analizując kolejną cechę, którą jest wiek uczestników ruchu turystycznego, zauważamy iż najwięcej przyjechało do Polski z Izraela ludzi młodych do 24 roku życia – ok. 44%, oraz osób mieszczących się w przedziale wiekowym 35-44 lat – ok. 22% w roku 2006 (był to spadek w porównaniu z rokiem 2005, w którym w tym przedziale wiekowym przybyło 41%).

W latach 2004-2006 zaobserwowano pewne zmiany w strukturze wiekowej turystów izraelskich. Zmalał udział młodzieży do 24 roku życia a zwiększył się osób w wieku 25-34 lat oraz 55 lat i więcej. Wzrost udziału różnych grup wiekowych w przyjazdach może być spowodowane zróżnicowaniem polskiej oferty turystycznej na rynku izraelskim co pozwala szerszej grupie klientów dobrać coś odpowiedniego dla siebie.²³

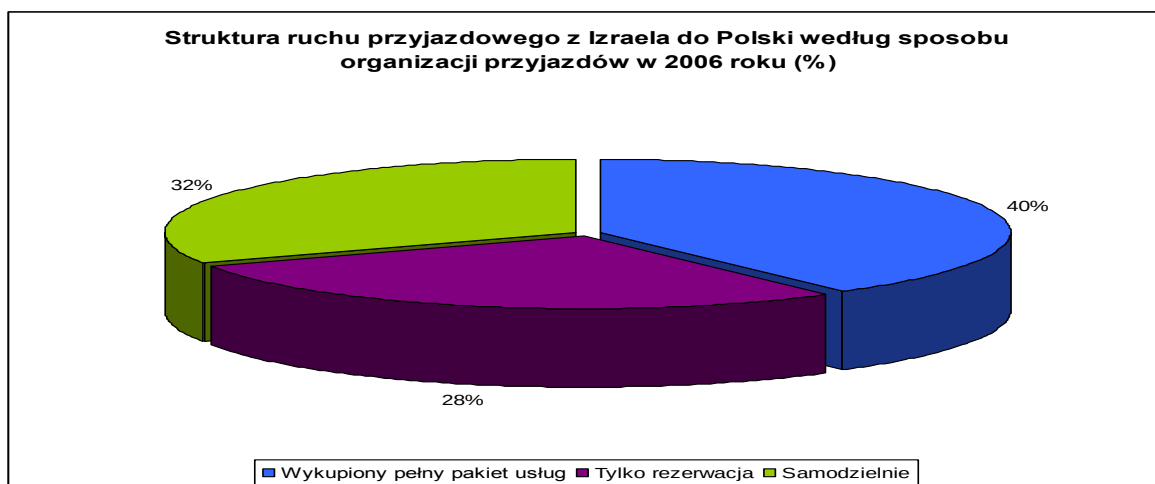
Wśród turystów z Izraela przeważają osoby z wykształceniem średnim i w roku 2006 stanowiły ponad 50% przyjezdnych z tego kraju.

W latach 2004 -2006 wzrosła liczba turystów pracujących z Izraela, natomiast zmalał udział uczniów i studentów. Zwiększył się także udział w przyjazdach osób deklarujących polskie pochodzenie i w 2006 roku wyniósł 6% ogółu przyjezdnych z tego kraju.

4.8 Formy organizacyjne przyjazdów.

Największy udział przyjazdów do Polski z Izraela stanowią te, które są w całości organizowane przez biura podróży. Mimo, iż w ostatnich latach widoczny jest spadek tego typu przyjazdów to i tak stanowią większość w stosunku do pozostałych form organizacji.

²³ Ibidem, s. 32

Wykr.21. Sposób organizacji ruchu wyjazdowego z Izraela do Polski

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

W roku 2006 udział przyjazdów zorganizowanych samodzielnie zmniejszył się o 5% w porównaniu z rokiem 2005 i stanowił około jedną trzecią ogółu przyjazdów z Izraela.

Izraelscy turyści rzadko decydowali się na zakup części usług w biurach podróży. Przyjazdy z wykupioną wcześniej rezerwacją w latach 2004-2005 stanowiły zaledwie 6-7% udziału, natomiast w 2006 roku wzrosły do wysokości 28% i przekroczyły średnią dla ogółu turystów, którzy odwiedzili Polskę.

Tab.19. Sposób organizacji przyjazdów do Polski (%)

Sposób organizacji	2004		2005		2006	
	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów	Turyści z Izraela	Ogół turystów
Zakup pakietu	80	6	57	7	40	8
Samodzielnie	13	82	37	78	32	72
Tylko rezerwacja	7	10	6	12	28	17
Zakup części usług	0	1	0	2	0	2
Brak danych	0	1	0	1	0	1

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

4.9. Wydatki turystów z Izraela na podróż do Polski.

Turyści z Izraela wydają średnio na podróż do Polski więcej niż inni turyści zagraniczni.

W 2006 roku przeciętne wydatki na podróż wyniosły ok. 1086 zł, podczas gdy inny turysta zagraniczny wydał 694 zł.

Średnie wydatki na jeden dzień pobytu w 2006 roku turysty izraelskiego wyniosły 181 zł (o 63 zł więcej w porównaniu z rokiem 2005) ale były już poniżej średniej, gdyż przeciętny turysta wydał na jeden dzień pobytu ok. 204zł.

Tab.20. Przeciętne wydatki turystów izraelskich na podróże do Polski (w zł)

Wydatki	2005	2006
Na podróż	851	1086
Na jeden dzień pobytu	118	181

Źródło: Polski Instytut Turystyki, "Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela"

Niższe wydatki na jeden dzień pobytu (w porównaniu ze średnią) mogą być spowodowane z faktem, iż średni czas pobytu turystów izraelskich jest dłuższy niż przeciętnie. W porównaniu z rokiem 2005 widoczny jest wzrost średnich wydatków mieszkańców Izraela na podróże do Polski o ponad 27%.

Prawdopodobnie jest to spowodowane zmianą struktury motywów przyjazdów gdyż nastąpił wzrost udziału turystów biznesowych , którzy jak wiadomo wydają więcej niż przeciętni turyści.

Wysokość wpływów z turystyki przyjazdowej Izraelczyków do Polski w 2006 roku wyniosła 72 mln zł podczas gdy rok wcześniej niespełna 56 mln.²⁴

²⁴ Ibidem, s.32

Zakończenie

Celem niniejszej pracy było ukazanie rynku turystycznego Izraela jako dostępnego i atrakcyjnego dla wszystkich. Wbrew pozorom nie jest to kraj niebezpieczny, zacofany i mało ciekawy. Ogrom atrakcji jakie oferuje Izrael z pewnością nie pozwoli się nudzić i nie da powodów do narzekań. Sukcesywnie rozbudowywana baza noclegowa jest w stanie pomieścić naprawdę duże liczby przyjezdnych.

Jak się okazuje polski rynek turystyczny jest przez Izraelczyków chętnie odwiedzany, a głównym celem ich przyjazdów jest wypoczynek i chęć zwiedzania naszego kraju.

W latach 1996 – 2006 liczba przyjazdów turystów izraelskich wzrosła o ponad 147% co jest wynikiem bardzo zadowalającym. W roku 2006 wysokość wpływów z przyjazdu turystów z tego kraju do Polski wyniosły 72 mln PLN i były większe w porównaniu z rokiem poprzednim o 16 mln PLN.

Rozwój turystyki, infrastruktury i poszerzenie ofert związanych z atrakcjami, które bez wątpienia posiadają zarówno Polska jak i Izrael sprawiły, że te dwa rynki zaczynają się coraz bardziej liczyć w światowej turystyce i są częściej odwiedzane przez turystów. Obserwowanie trendów, dalszy rozwój oraz poszerzanie ofert z pewnością zawiedzie Polskę i Izrael na wyższe miejsca w rankingach odwiedzalności.

Bibliografia

- 1) Bell Brian, *Izrael: przewodnik ilustrowany*, Wyd. Berlitz Warszawa, 1998
- 2) Kruczek Z. *Kraje pozaeuropejskie – zarys geografii turystycznej*, Wyd. Proksenia Kraków, 2008
- 3) Semsek H.G., *Izrael i wycieczki po Jordanii*, Wyd. GeoCenter International, Warszawa, 1996

Źródła internetowe

Łopaciński K, Radkowska B., *Analiza turystyki przyjazdowej do Polski z Izraela*,
<http://www.intur.com.pl/> (data odczytu: 15.03.2010)

<http://www.intur.com.pl/trendy.html>

http://www.ppwsz.edu.pl/_files/01_geografia_turystyczna.pdf (data odczytu 11.05.2010)

www.cbs.gov.il

Spis wykresów:

Wykr.1. Ludność Izraela w latach 1996-2006.....	10
Wykr. 2. Zmiany PKB w Izraelu w latach 1998-2006.....	11
Wykr.3. Przyjazdy turystów do Izraela.....	19
Wykr.4. Odwiedzający Izrael wg kontynentów	20
Wykr.5. Średnia długość pobytu turystów zagranicznych w Izraelu	22
Wykr.6. Główne motywy przyjazdów turystów do Izraela.....	23
Wykr.7 Przyjazdy turystów w 2009 roku do Izraela	24
Wykr.8. Przyjazdy turystów w 2008 roku do Izraela.....	24
Wykr.9. Liczba pokoi hotelowych w Izraelu wg regionów	25
Wykr.10. Wykorzystanie miejsc noclegowych w Izraelu w latach 1990-2008	26
Wykr.11. Dochód z turystyki w mld USD w latach 1995-2008	27
Wykr.12. Wydatki turystów zagranicznych na osobę.....	27
Wykr.13. Struktura wiekowa uczestników wyjazdów z Izraela.....	29
Wykr.14. Wyjazdy krajowe mieszkańców Izraela	30
Wykr.15. Wydatki mieszkańców Izraela na podróż krajowe	31
Wykr.16. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Izraela	32
Wykr.17. Kierunki wyjazdów zagranicznych Izraelczyków w 2005 roku.....	33
Wykr.18. Cele turystyki wyjazdowej z Izraela.....	35
Wykr.19. Struktura ruchu wyjazdowego z Izraela wg rodzaju transportu.....	36
Wykr.20. Wydatki mieszkańców Izraela na podróż zagraniczne	36
Wykr.21. Sposób organizacji ruchu wyjazdowego z Izraela do Polski	45

Spis tabel:

Tab. 1. Średnie temperatury roczne w stopniach C	8
Tab. 2. Podział administracyjny Izraela.....	9
Tab. 3. Ludność Izraela w podziale terytorialnym.....	10
Tab.4. Przyjazdy do poszczególnych krajów w latach 2000-2008	17
Tab. 5. Liczba turystów z poszczególnych krajów.....	20
Tab.6. Struktura wieku turystów.....	21
Tab.7. Stan bazy noclegowej Izraela w latach 1990-2005.....	24
Tab.8. Udział mieszkańców Izraela w wyjazdach turystycznych.....	29
Tab.9. Liczba turystów Izraelskich zarejestrowanych w krajowych hotelach.....	30
Tab.10. Struktura wiekowa uczestników wyjazdów w %	34
Tab.11. Zagraniczne wyjazdy polskich turystów według odwiedzanych krajów (w mln).....	38

Tab.12. Przyjazdy do Polski z Izraela w latach 1996-2006.....	39
Tab.13. Główne cele przyjazdu do Polski (%).....	40
Tab.14. Struktura przyjazdów według miejsca noclegu (w %).....	41
Tab.15. Terytorialne rozmieszczenie turystów z Izraela (w %).....	42
Tab.16. Średnia liczba nocy spędzonych w Polsce (długość pobytu).....	42
Tab.17. Długość pobytu na terenie Polski (%).....	43
Tab.18. Struktura turystów z Izraela według cech społeczno – demograficznych (udział w %).....	43
Tab.19. Sposób organizacji przyjazdów do Polski (%).....	45
Tab.20. Przeciętne wydatki turystów izraelskich na podróż do Polski (w zł).....	46

Fotografie:

Fot. 1. Akka – miasto i port w Izraelu.....	13
Fot.2. Tel Awiw-Jaffa.....	14
Fot.3. Ściana płaczu w Jerozolimie.....	14
Fot.4. Morze Martwe.....	15
Fot. 5. Hajfa – największy port Izraela.....	16

Mapy:

Mapa 1. Państwo Izrael.....	7
Mapa 2. Państwo Izrael	18